

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Brefwägling

41.

Emellan

Lwåne Fruntimmer,

Den ena i Stockholm

Och

Den andra på Landet

3

Åttskillige blandade Ämnen.

S T O C K H O L M,

Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet,

hos JOHAN ARVID CARLBOHM, 1772:

11

Stockholm d. 11 Mars 1771.

Min oförlifneliga Wån!

Genom en obekant mans ankomst blef jag hindrad at fullfölla mit senaste bref; jag förseglade det, och sände det på påsten, under det han grundade på sit ärende; jag ansåg honom icke med den aktning han förtjenade, och som jag hade brått om bad jag honom hedra mig med sit besök estermiddagen. . . . . Denne herrlige mannen höllt ord, knapt hade han spifat middag, förr än han kom tillbaka, wi talade om et och annat; han förjuste mig genom sit förstånd; jag war owan at tala wid någon; mine olyckor hade gjordt mig rådd, men, en man som sändes af Högden med en utmärkt dygd, gjorde mig lika så förundrad som upmärksam.

Hit in tills min söta wån, min enda wån hafwa mina brefwer endast handladt om olyckor, sorger, och wånskap; men nu öppnar sig et besynnerligt inträde, min wån, hwilken sjelf äger alla både naturs och lyckans förmåner, lärer bäst kunna dömma om minna ödens skiften. . . . . Jag wil nu gå dem förbi, och förfriska mig med åtankan af wår wånskap. . . . . wånskap! Det heliga namn! . . . O dyra namn! så litet kändt i wårt tidewarf! . . . hwilken hugnad för oss sjelfwa, hwilken belöning! hwilken wällust at smaka den inom oss, om jag skrefwe tusende bref, blandas altid wånskapen, såsom dygdens rikaste frugt, däribland, wånskap, kärlek och dygd är det endaste skjemål. . . . . Himmel! det ena Fruntimret älska hwarannan i några år! . . . . men Dygden, den kraft hwilken uplifwar ädla hjertan, har upståndt oss! hwilken glädje at wara et efterdöme i wånskap! . . . . nu finnes det ganska sällan; men då wåra ben äro multnade, skola wåra efterkommande däröf tala,

tala, såsom et underwårk; man håller nu för tiden wånskap för dikter . . . hwarigenom södes den, jo, swarar man, genom wål-gärningar, jag begår hjälp af min wån i nöden, säger man; I nöden pröfwar man wånnen; men sådant är icke mit tankesätt, emedan egennyttan är ursprung til en sådan wånskap; jag will icke pröfwa en wån i nöden, mänsklighet will jag pröfwa, och jag har til min olycka allt för mycket sökt derefter, och icke funnit den; emedan egennyttan tillflutit deras hjerta.

Min wån är rik, det wet hela neiden, jag är fattig, det wet många, åtminstone så många som känna mig; men det har icke gjordt någon skildnad i wår wånskap . . . Himlen som skapat oss, och delat wåra öden, har äfwen skänkt sina gåfwoer olika, den Herren som i allt gör wål, och, som wet sina barns behofwoer, har gifwit oss efter sit behag, och wi äro hulynda, min wån har fått et rikt mått af wålsignelse, och jag et fullt mått af tårar . . . Min Gud! hwilken skildnad på tillstånd! . . . och hwilken likhet i tankesätt!

Nog om denna saken . . . Jag kommer nu til en annan, som i bdejan synes mig nog ofördelaktig; ty jag har trodt det hjerta varit allt det samma som lefwer, lunga, och andra inelstwor til människans wareses widmakthållande; men at det hörde til den inwårtes människan, trodde jag vara en dikt, ehuruwål jag sjelf kändt något som sagt mig at hjertat wore et utmärkt känneteken af en odödelig själ . . . Dångre fram skal jag sända min wån några anmärkingar öfwer själen, förnustet och hjertat; men för denna gången will jag allenast tala om mit eget, til teken at jag äger något sådant.

Swad som först lärdt mig det, har varit den ömma wånskap, jag hyft för min utwalda wån, för det andra, årkändsla emot en öfänd och wördnadswärd person, som i mina bistra öden sände mig en ansenlig undsättning . . . Atanken af en så wärdig själs tan-
kesätt,

Fesätt, gör mina ögon ännu tillbrände af tårar . . . . Jag glöms
mer hjälpen, ... jag tänker knapt på wälgärningen, endast för
at tänka på den obekanta wälgöraren . . . . Förlåt jag kastar pen-
nan . . . . jag måste samla mina strödde tankar, innan jag mera
talar om honom . . . . .

Men hwad skall jag säga om honom? Jag känner honom ju
icke? Jag kan så mycket mera berömma honom, som jag icke sett
honom, utan endast hans Dygd, hans Adeldom, och hans Hjer-
telag. . . . . Mina tacksamhets tårar bära största witnessbär-
det om min årkändsla . . . . . Uck! om jag finge se honom! . . . .
Uck om jag finge kalla honom min Far! Kasta mig för hans föt-
ter! omfamna hans knän, och med mina små barn, wälsigna hans
fotspår! . . . . är någon wärd wördnad, och tacksamhet, wissertli-
ga är det han! . . . . men mit ömma hjerta hwart löper du?
wet du ej at han är en dödlig människa; huru snart kan han icke
förändras, förwandlas, eller dö? . . . . .

Uck! skulle han dö! när han hjälper mig utan at känna
mig? . . . . hwad skulle han icke göra, om han såg mit hjerta?
. . . . nej, ehuru okänd han är, skola mina böner uppehålla hans
lif, mina barns tårar skola wättna hans fotspår med wälsignelse
. . . . . blif jag så olycklig som jag förr varit, så är jag därwid wan;
men den, som gjordt mig godt, skall blifwa wördad af mig, efter
mig, af mine barn, och af barnabarn; des minne skall aldrig för-
gås, så länge någon af oss äro qware på jorden . . . . .

Min wän lärer undra at jag icke är glad, då en annan i mitt
ställe skulle få en stor wälgärning; men jag är icke
så beskaffad; . . . . Den dygd och männflighet som upeldat honom
at göra godt, tränger sig så in i min själ, och wärkar så höga,
så fina kändslor af förundran, at jag icke tänker på något annat,
jag är så rödd, at jag ej kan skrifwa mera. Farväl!

* * *

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wån på Landet.

Stockholm d. 12 Mars 1771.

Min utvalda Wån!

Huru jag nys bortfände mit bref, skrifwer jag likwål ständigt, til des påsten går härnäst; mit enda soulagement är min sjäder; Mild ifrån mit hjertas ömmaste och wärdigaste föremål, har jag til lindring fått tycke för skrifwa. . . . Af alla Konstnärer prisar jag ingen så högt, som den hwilken upfunnit skrifkonsten. . . . O! hwilken lustighet at därigenom kunna språka med en fränwande wån! jag sänder nu efter min ädla wåns befallning et bref, eller rättare sagt copia därpå til min Syster; som hon är 16 år yngre än jag, och af mig från födelsen til sju års ålder blifwit upfödd, så kan min wån icke undra, at jag til hånne skrifwer som följer:

Min kära Syster!

Stockholm d. 11 Mars 1771.

Hwilken sällhet, min kära wån, at kunna förena wänskap med det blodsband, som sammanknutit oss! En Syster har städse rättighet til kärlek, naturen drifwer hjertat til ömma känslor emot den som är ens egit blod; men huru lustig blir icke denna ömheten, då dygd och wett hos en slägtunge wärkar en liflig wänskap? Då man utan affeende på slägtkap, drifwes genom ädla egenskaper til en särdeles högaktning? huru dyrbar är icke den wänskap, som wuxit imellan twänne personer ifrån waggan, inman werldliga nöjen hunnit

nit intaga och uppfylla hjertat med tomta och flyktiga rörelser! jag undrar intet at hedningarne hafwa uprest altaren för wänfkap. De föredrogo den samma fram för alla lyckor. De tilbodo honom igenom samma inbudsningens kraft, som förmådde dem at dyrka solen, hwilken gifwer lif och kraft i den Physiske werlden.

Wet du wäl min kärafte, hwarföre wänfkapen är så dyrbar och så lufsig? jo, därföre at han är så sälshyt; hwad annat sätter wärde på guld och joweler fram för andra metaller än deras swårighet at finna, och den lilla production bärigen där af framalstra? lika så är det med wänfkapen; man finner den icke när man will; den låter icke igenom Salomons riledom köpa sig, kunde de mäktige i werlden köpa sig wänner, så hade de wisberligen många, ja oräkneliga; men de äro ganska rife, om de allenast ägde en enda wärkellig, som utan afseende på deras yttre wilkor älskade deras personer utan affigter; men beklageligen finner man, at då de (som ofta händer) råka i olycka, wända alla deras förmenta wänner dem ryggen til, hade de wärkeligen älskat samma person, så wore de ju måne om at bewisa sin ärkändsla genom en nitisk omsorg, då deras wän wore i olycka råkad. Sålredes kan man såltan förlita sig på wänners upriktighet, då man är i lyckans stöte.

Nedriga och grofwa hjertan äro icke fallne för wänfkap, deras wänner äro inga andra än de, som wid tilfällen kunna wara dem behjelpelige i egennyttiga affigter.

Fruntimren skyllas gemenligen före at icke förstå wänfkapens dyrbara wärde. Jag skal hwarcken säga om det så är, eller icke är; mig synes likwäl, at som de af naturen äro ömsinnte, skulle det just wara de som måst därtill woro beqwämlige; men, på andra sidan, händer ock, at, at . . . jag will icke tala i detta ämnet.

För hwem är då wänfkapen? lärer du fråga, då hwarken det ena eller andra könet därtill är beqwämtigt? om jag ej bedrar mig, håller jag den endast wara för utmärkte själar, hwilka, igenom et upodlat förnuft och rena kändsor, lärde alt tings rätta wärde, som wet göra en rätt skidnad på godt och ondt, som hafwa en liflig kärlek för äran, som hysa afky för dårskaper. När en så beskafad människa träffar en annan af lika tankesätt och böjelse, då blir där af en märkelig, en döm, en beständig och ljuslig wänfkap, ingen, som icke smakat den, begriper hwad det will säga; men den, som känner dess werkan, wet at jag säger sant.

Swara mig häruppå med första, det roar mig at se dina anmärkningar öfwer de ämnen, som jag för dit hjertas och förståndes upodling sticker dig. . . . Nu blir jag hindrad at fullfölja; men jag skall med första åter taga til pennan.

Måndags natt.

Aldrig, nej, aldrig, har jag satt wärde på rikedom; men hwad menar du wäl at jag på et ögnablick fått det högsta begär där-
 efter. . . . Nu lærer du tro jag talar i sömnen; emedan det är natt; men twärt om, jag är mera waken än jag någonsin varit.

Då drömde jag, då talte jag i sömnen, om jag wille wara rik, för at utöfwa pragt och öfwerflöd. Nej, jag wille wara det, för at få smaka den wällusten at kunna göra olycklige godt, och lindra deras tryckande plågor; icke likwäl sådane fattige, som igenom flöstri, lättja och wårdslöshet, förtärt sit goda, utan sådane som, utan egit förwållande, råkat i tryckande omständigheter, owärdigt deras härkomst och tankesätt.

Jag har nyss haft et rörande prof där af; döm där om genom det jag ärnar säga: . . . Jag war nyligen hos en hederlig Husfru, som i många år med sina barn varit i yttersta elände, un-
 der

Der det hon, som måst jämrade sig, kom en okänd man intill hånne med et bref; hwarefter han straxt gick ut, när hon öppnade det och såg de ansenliga penningar det innehöll, hade hon så när fallit i wanmakt, hon trodde nästan at som det snögade, kom det med snön från himmelen. Aldrig har jag sedt något så rörande, och jag kan ej påtaga mig en så bewefelig afwäning.

Äck hwad lycka at wara rik, då man äger et hjerta som är rikt på dygd och ädelmod! men huru fattige äro icke de rike, som äga brist på hjertats skatter, de förre hafwa sin belöning igenom den glädjen at kunna glädja bedröfwade själar, då de senare hafwa ingen sågnad, hwarken af sina skatters ägande, eller i döden, då de måst alt förlora.

Skulle du till äfwentyrs, blifwa rik, min kära Syster, så låt det blifwa dit föremål, at därmed låtta andras bördor. Det torde wäl hända, at du finner många otacksamma; men då du besinnar, Qu'il est beau! Qu'il est grande! de faire des ingrats! så lärer deras nedrighet icke tillluta dit hjerta för andra, som icke äro otacksamme.

Jag måste nu sluta; emedan jag ärnar skrifwa til min wän, som du wet, til den tilbedjanswärda Celima; mit hjerta brinner, när jag tänker på henne. Äck! min Gud! hwad hon är wördnadswärd, hwad hon är älskanswärd; aldrig har jag sett så många dygder i en Person! om du blefwe sådan min Syster! men, aldrig har jag trodt, at man kunde älska så dmt, som jag älskar hånne, jag kan ej en tima hafwa hånne skild ifrån mina tankar, hånnes wackra bild är ständigt för mina ögon, hånnes dygder uppfylla hela min tankekraft, och jag kan med skäl säga, at Dygden self iklädt sig hånnes person, för at göra sig älskad af de dödlige.

Adelaide.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Stockholm d. 21 Mars 1771.

Min wördnads-wärda Selima!

Ue ifrån den 12 i denna månad til denna dato icke så språka med den hela min själ och alla käändstor tillhör, är wissertligen en plåga för mig; denna stunden skattar jag ibland de sällaste i min lefnad; emedan jag äger en frilhet, hwilken jag til intet annat använder, än til mit hjertas förfriskning, med den utwalda Selima.

Wit angenäma tidsfördrif blef afbrutt igenom et artigt besök. Wårt samtal handlade endast om den oförlitnelige Konung GU-STAF. . . . Ors jag nu ägde wältalighet, om jag nu med pen- nan kunde uttrycka våra utlåtelser, så är jag säker det skulle roa min värda wän; men det är onödigt at med lifliga fårgor afmåla den eid, hwarmed våra tungor yttrade våra hjertans rörelser, af wördnad; förundran och kärlek för hans dyrbara Person. . . . våra wälsignelser . . . våra upriktiga önskingar om hans lyck- solighet. . . . Wårt glada hopp om wår tilkommande sällhet. . . . Ue! hwilken glädje at få nedläggga våra hjertan för hans fötter, med full försäkran at han ej trampar dem, utan, til belöning för det offer wi däraf göra honom, bewärdigar oss med sin ömna Sa- derliga omwårdnad, och upreter sig i våra själar en enewårtig Thron.

Jag har swårt at i detta höga ämne yttra mina käändstor- inga ord, intet språk kan afmåla hwad jag tänker angående wår
E
Tilbe-

Tillbedjansvärda Monark; men mit hjerta säger mig, at hon skal
 uträtta något stort ibland sit folk. Gud låte honom allenast kom-
 ma snart hem til oss! Gud styrke honom, når han får weta sin stor-
 re och hulde Herr Faders död; ännu kan han ej weta det! men,
 som Konung GUSTAF har det aldrastörsta hjerta under solen, så
 finner han sig äfwen stor i sorgen. Gud låte honom allenast
 snart komma hem, säger jag ännu en gång, så skal min wån så
 höra hans makalösa gärningar. Jag har altid bedt Gud jag
 skulle få leswa, til des jag finge kalla honom min Konung; nu är
 jag bönhörd, och jag wet, det jag äfwen skal leswa til des han wist
 sig så stor i sina wärk, at hela werlden skal beundra och dyrka ho-
 nom, såsom den störste Konung på jorden. Emedertid är mit och
 mina barns samt mina så wänners dageliga walspråk: Leswe!
 Åk leswe! Du himmelske GUSTAF!!

Åk! min söta, min enda wån! nu, nu är jag så bestört, at
 jag ej har någon redig tanka; tänk! jag fick et bref af den, som
 skände mig härindagen den ansenfiga undsättningen, ännu känner
 jag honom intet; men hwad måtte han wåra? Hwad är han?
 Himmel! En wälgörare skrifwa et sådant bref til en olycklig män-
 niska . . . andre plåga ju anse sine almöse-hjon med förakt, eller
 straffstone med höghet; men dööm om honom, genom hans bref.

Min Fru!

Jag begynner mit bref, med tackfägelse för den skrifwelse hwad
 med G hedrat mig, min Fru! . . . (Dööm min wån af hans ut-
 tåtelser, en skrifwelse hwadmed jag hedrat honom, sannerligen
 en stor heder, at så några rader til tackfägelse af en uslinge för
 bewisse wälgärningar). De hafwa förorsakat mig et stort nöje;
 emedan jag därutaf funnit Eder grundade Religion, och de ädla
 tankesätt, som sammanfatta Eder Caractere; ty ehuru den Höghste,
 som jag märker, har begåfwat Eder med förstånd, min Fru, så-

er jag likwål mera värde på Eder hjertas egenfaper, utan hwilket det förra är ingen ting i mina ögon.

Churu förföld i Edra bästa är af så många olyckor, motgångar och sorger, anser jag likwål, Eder lycklig min Fru, genom ägandet af många förenade skatter, hwilken en uplyst själ anser för wärkkelig rikedom, hwilken en däre föraktar, och hwilket de fläste icke känna. Trou I wål, min Fru, at den högste hade gifwit Eder så utwalda gåfwo, om han icke med det samma welat sätta Eder på hårda prof, för at se huru I wille använda de dyrbara skänker, han lämnat Eder fram för många andra dödelige? Ju mera Eder själ är stark, ju mera Edert hjerta är uphögt, och ju mera Eder wilja är Guds behag undergifwen, ju mera har han welat pröfwa Eder, och sägna sig öfwer Eder ståndaktighet, Eder tro, och Eder undergifwenhet för hans wilja. Olyckan synes hafwa varit Eder pröfwo-sten, och I ären nu, som guldet, renat genom Elden. O! hwad det är tröstefullt at inom sig kunna säga: Churu Gud synes öfwergifwa mig, och öfwerlämna mig til lidande, til elaka hjätars förföljelse, til werldens förakt, och människors capriser, så skal jag likwål icke uphöra at älska samt frukta honom, och jag är försäkrad, at min ståndaktighet och min undergifwenhet skal en gång sinna en belöning, mått efter mina prof. Ja, min Fru, war öfwertygad at det öga, som ransakar Edert hjertas grund, förlorar Eder icke ur ögnasikte, och bedrager aldrig Edert hopp; utan titreder Eder en större glädje, än Edra olyckor hafwa waris bittra. Fortsaren allenast at tänka som I hitintills hafwen gjordt: Fäll intet modet; haf mera omsorg för Eder hälsa, bibehåll Eder för Edra barn, och Edra wänner, och öfwerlämnen Eder til den ännu omsorg I ären både barn och wänner skyldig. En gunst utbeder jag mig af Eder, min Fru, nämligen at uteluta det ordet wålgörare och tacksamhet; människo-kärleken känner icke desse utlåtesser; (detta war en hård befallning, min kära wän; och hwad är wål lustigare än at få wara tacksam, at med oskyldiga namn
gitta

yttra små lifliga årkändssos tankar; men, han är för grundlagad, jag måste lyda; man skal väl köpa sig goda med någon plåga, och fast jag ännu icke sedt honom, är jag likväl så förrikt i hans dygd, at jag tycker det är för litet, om jag dyrkar honom som en wärkelig Skyds-Ängel).

Om jag är eller blir i tillstånd at wara Eder til tjenst, min Fru, och blifwa Eder til lindring; så böden I wara försäkrad, at jag aldrig fordrar någon å kändsla; det nöjer at kunna göra sin nästa godt, belönar rikeligen dem som påtaga sig et så högt wärk.

Anse fördenkul, min Fru, den hjelp som häd. r. ster kan hända Eder, såsom Förshynens stickele och den F. derliga omwårdnad Gud hyser för Eder same Edra barn. Wätte Edert hjerta offra honom all den årkändsla och tackslägelse, hwartil det är mäktigt, och anse den, I min Fru, fallen wälgörare, endast som et swagt wärktyg af hans alsmäktiga hand, som upwäcker människors insöfda hjertan, och ingifwer den lusten at tjena sin nästa. Sålunda, i det jag tjänar eller bistår Eder, gör jag intet annat än följer det höga wäsenders ingifwelse, mot hwilka det är mig icke lösgifwit at emotsä, i anledning af den Gudsmilighet jag tillbeder, wärdar och älskar, tackandes af alt hjerta den nådige Guden, som gifwit mig framför många andra, både wilja och förmåga at verkställa hans wälgörande behag i werlden, i stället för at wara utsedd at utöfwa hans hämndomar på jorden. Förelifwer.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Den 22 Mars 1771.

Min utvalda wän!

Wen at jag ännu fåte en rad ifrån min wän, skrifwer jag likwäl immer, immer, som är den qwicka och arriga Fruns ordspråk, som min wän känner. Jag har söga annat nöje wid lediga stunder, än det, at fränwarande så språka med den, som jag af alla min själs krafter så ömt älskar och wördar; men som jag icke altid har något at berätta, angående mig sjelf, och andra nyheter hör jag aldrig, så sänder jag min käraste wän affrist af mit andra bref til min Syster; hon swarade mig ganska qwift på det födera, och jag sicker det i original, tillika med mit svar.

Min kära Syster!

Dina anmärkingar, öfwer et ädelt hjerta, äro ganska wacker; du kan aldrig föreställa dig mit glädje, då jag finner någon fätta wärde på den dyrbara skatten, hwad är wäl som skiljer människan frän ofskälliga djur, utom hjertat, du worde swara förstånd; men icke så, min Syster; ty förstånd, utan et ädelt hjerta, gör människan ofta lika med wildda djur. En Räf är slug, han förstår med konst och list försöra dummare kreatur än han sjelf är, för at upsluka dem. En orm har förstånd, han kryper och slin-grar sig fram, för at sära och med sig etter döda alt hwad som kommer för hans giftiga gadd; en slug, en qwick människa, utan hjerta, är mäktig at wända upp och ned på et helt rike, då et

D

godt

godt och wälgörande hjerta däremot wägar sit lif, för at frälssa et olyckligt land.

Hwad annat än et godt och wälgörande hjerta utmärkte wår Frälsare ifrån Phariseerne? nog hade de förstånd, ja ända til och med at uptänka dödsdom emot deras Förloffare.

Blifwe fördenstul dit högsta systemål, min K. Syster, at så fort dit förstånd uplyses, rena dit hjerta och göra det mild emot människor! ju frommare, ju önnare dit hjerta blir, ju närmare liknar du Skaparen, som af kärlek och mildhet, gifwit dig både naturs och förstånds gåfwor, använd dessa statter til hans ära, och alla människors sågnad, därigenom winner du, först, det Höga Wäsendets nåd, med människors högaktning, et rent, et lustigt samwete, en lycklig lefnad mitt uti de största olyckor, och til slut en lycksalig ewighet.

Uf alt detta läwer du icke kunna sluta at jag ej sätter wärde på förstånd. Et rätt godt hjerta är aldrig utan förstånd; ty om det icke hade urskildnings- gåfwa, så wore det äfwen utan gode frukter; men, jag talar endast om slughet, utan et fromt hjertas handledande. Himmel! huru otäck är icke en qwick människa, som ej ledes af et ädelt hjertats drift! fräckhet, högfärd, listighet och konster äro dess alster, och må man icke billigt likna desse wid tistel och törne? Se på Selima, min Syster, hon har wett, hon har det aldrabästa hjerta, hon är wacker utan egenkärlek, wälgörande med urskildning, utan at lägga hyende under lättja och liderlighet... Uck! jag kan aldrig beskrifwa den oförlitneliga Selima!...

Den resande Person, du för mig beskrifwer, winner lika så mycken högaktning af mig, som af dig. Efter din mätning om honom, finner jag honom likna den mannen som hållade på mig för 8 dagar sedan, han war alswarsam, förständig, ädelsinnad och

och ingen smickrare; han want, och han bibehåller ewigt min hög-
akning, om alle listige konstnåres makt ock skulle sätta sig däremot;
men, jag håller icke med at du kallar Språthökur Flugor. Det
war lycka du endast sagt det för mig; men för alt ting, akta dig
at aldrig stöta någon, cho han wara må. Det kan ju hända,
min Syster, at de icke äro det, fast än de synas dig sådane. Du
kan ej kalla med skäl en ung Karl Språthök, fast än han kläder
sig efter sit stånd och landsens sed. Det kan ju hända, at då han
ser en ung wacker flicka, och icke känner hånnes tankesätt, han då
talar det han tror måst behaga hånne. Han kan därföre icke wara
så föraktans-wärd, som du tror, du kan ju igenom en alswar-
sam beleswenhet snart sätta honom i andra tankar; ty om de haf-
wa lärdom, urksldning och ära, så begripa de nog om sladder be-
hagar eller icke. . . . Akta dig för all del, at icke wara nåsweis
emot dem; ty då kunna de i stället för Flugor (som du kallar dem),
blifwa getingar, och så sára dig at du önskar, du aldrig hade re-
tat dem.

Den bekantskap du fått med den alswarsamme och hedertlige
wesande, du omtalar, sägnar mig, han kan upodla dit förstånd, han
skämmer icke bort dig med smicker, ack! at aldrig smicker wore
til, huru skulle wårt Rön icke wara lyckligt; se, min Syster, mål-
ningen därutaf.

Smicker är ej annat än et dödeligit förgift. Det mördar de
wäta tankar man bör hafwa om sig self: det upblåser hjertat af
höginod och egenkärlek: det gör, at man anser sig för en Gudinna,
och alla andra som krypande skrid-så. En sådan människa blir til
slut odrägelig och otäck, för alla förnuftiga människor, de endaste
sällskaper et sådant quinsolk tål (ty fruntimer kan jag ej kalla hån-
ne) blir narrar, och sjollor, som förmå krypa för hånne, byrka
hånne, och innom sig skwål hata hånne.

När

När man emot denna swarta målning, jämförer ödmjukheten, så lärer utan tvifvel denna sista syns mera behaglig. Se alles näst på Selima . . . . hon har aldrig lärt intaga sig af smickres res förgift: hon känner sig sjelf; utom det at hon ej wet huru älskanswärd hon är; twärt om, hon tror sig icke wara det mera än andra. At hon är wacker, det wördar hon Skaparen före, emedan hon sjelf icke tillagt sig någon Kropps behaglighet; men hon har gjordt sin själ beprydd med oräkneliga dygder, och sin täcka Kropps boning wärdig, för at desto mera prisa den Högstes wärk. Hon är sin wärdnads-wärda Mäns wällust och hans stora Åta, hon är sit barns dyraste rikedom, hon är sit tjenstefolks ögnasten, hon är sine wänners glädje, upriktig, beständig och trogen, hon är uslingars understöd, grannars enda fågnad, med et ord, hela sit Könns prydnad.

Wöre jag nu ung, wisseligen toge jag Selima til mönster til; alt; men til min olycka kände jag hånne icke i mina bästa år, smicker skände mycket bort mig, smicker förskaffade mig många olyckor, men olyckan gjorde mig ödmjuk. Ack! läskwad ware olyckan! hånne har jag at tacka för uplysta ögon och den lustiga ödmjukhetens winnande. Låt detta tjena dig til warning. . . .

Din anmärkning öfwer O, war rätt artig, jag önskar sjelf, at den bokstafwen icke behöfdes i wårt Språk; ty den ensam gör lycka, dygd, rohet, lödnad, beffedlighet, barmhertighet med mera, til idelige laster, när O står fram för . . . . men, O! at du i dit hjerta wille utstycka alla O! O! at man rätt kunde älska Gud och dygden! O! at jag måtte få äga mine wänners ynnest och ädla människors högaktning, til des jag döe! önskar din Syster

Adelaide.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wån på Landet.

Den 23 Mars 1771.

Min ädlaste wån!

Så mycket har jag icke skrattat på många år, som nu nnsf. . . .
Ah! jag måste pusta, ... jag skrattar ännu, då jag skal
berätta et besök som jag haft i dag.

Det föll mig in at skrifwa några anmärkingar öfwer et
Evangelium, och i det samma ankom en ung, beleswad och i sit
tycke ganska artig Herre, hwilken jag före sett i andra sällskaper.
Som han hade ärende ifrån et Fruntimer, hwilket jag mycket wår-
derar, så hälsade han på mig; men ehuru han ofta sedt mig, märkte
jag at han gifwit så litet aft på mig, at han såg mig för det rin-
gaste, hwartil jag med fog kunde wara berättigad. At så mycket
bättre afmåla hans tankesätt, igenom samtal, skal jag sätta det i
Dialogue.

Herrn.

Ursäkta mig, jag kommer at hindra Er ifrån Er påst, min
Fru; men jag kom ej håg at det war påstidag.

Frun.

Det är ingen påstidag, för mig i dag, min Herre, war god
och sätt en Eder.

Herrn.

Hvem skrifwer Ni då til, efter det ej är med påsten, kanske
til en god wån i Staden?

Frun.

Emedan min Herre påstår at jag skal göra räkning, så skrif-
wer jag til ingen.

Herrn.

Hwad wil det säga? Parbleu, det war et besynnerligt swar;
då man ser en skrifwa, man frågar til hwem, och man svarar:

E

det

Det är till ingen. Jag skrifer ganska sällan, men när jag blir nödsakad därtill, är det angelägna bref som drifer mig; jag skrifer nödigt.

Fru.

Det tror jag wäl, at min Herre ej förstår mig; emedan I self skrifer sällan.

Herren.

Nå, nå, min Fru, säg mig allwarssamt hwad Ni skrifer, om det ej är till någon särdeles wän, som bör wara hemligt.

Fru.

Swarsföre icke; se gärna min Herre, jag roade mig med några betraktelser öfwer et *Evangelium*.

Herren.

Evangelium! Himmel! Hwad nå, huru gammal är Ni, min Fru?

Fru.

Huru då, min Herre; jag är så gammal at jag kan läsa et *Evangelium*, och i följe därpå, tänka på hwarom det handlar; men huru gammal ären I min Herre, om jag icke är för närwis at fråga?

Herren.

Jag är så gammal at jag kan läsa *Swenska*, *Fransöfka*, *Latin*, *Tyska*, och förstår något *Sinska*, *Parbleu*, nog kan jag läsa; men i sanning om det roar mig, aldruminst *Bibeln* och sådant där.

Fru.

Det tror jag wäl, därom är jag redan måst öfvertygad, och jag beklagar det.

Herren.

Morbleu! är Ni *Devote*, min Fru?

Fru.

Jag wet ej hwad *morbleu* och *Devote* betyder.

Herren.

Kan Ni då intet så mycket *Fransöfka*, at Ni wet det *Devote* är *Gudsfruktig?* eller förstår Ni hwad jag menar med *Gudsfruktig?*

Fru.

Från.

Jag förstår litet här och där af båda delar; men ganska litet.

Herrn.

Efter det jag nu märker, så säg mig hwad Ni tycker om de swarte andarne; som man kallar Präster.

Från.

Obefrifwelig wäl, min Herre, jag wördar deras stånd, näst Konunglig höghet; ty hwad skulle wäl sammanhålla et Rike utom Religion?

Herrn.

Det kan så wara; men Religion är just et politiskt wärk, och Prästerne äro endast skrymtare.

Från.

Jag wille wäl icke ordwäpna med Eder därom, min Herre, emedan jag är nog offickelig at kunna öfvertyga Eder; emedertid, äro Präster de wi ifrån födelsen til döden måste hafwa af nöden. Ären J af en frisk Complexion, så kunnen J slippa Doctorer; lefwen J försiktigt, behöfwen J icke Dommare, men, ifrån Eder första ingång i werlden, måste ju en Präst gifwa Eder namn af Christen, hwilket sedan kommer an på Eder sielf at bibehålla eller förkasta genom Eder lefnadsfatt. Om J antingen af egenmytta, eller annat tycke, skulle wälja Eder en Hustru, måste ju Prästen knyta Eder tycka tillsammans med den J utwalt; men detta är icke alt. Så snart J wäken uti en farlig sjukdom, och får se en blinck in i ewigheten, då ropen J på Prästen. Ack! måtte Prästen komma! Ack! är han kunde hjälpa mig och trösta mig! far wäl hela werlden, höghet, rikedom, pragt, slughet, wänner, farwäl alt, wälkommen du hederlige Man! kan J wäl säga mig, huru jag skal få tilgift för min gudlöshet? . . . min Herre, J ären icke den förste, som om dem hafte et så ohyttigt tal, och til slut får tigga Eder förnämsta tröst af dem. Huru är det wäl möjligt, at J kunnen dyrka det högsta Wäsendet, om J föraktan de som förkunna hans lära? huru kunnen J äga, ära om J försmäden Gud? huru kunnen J kalla Eder hederlig Karl utan ära? med et ord, min Herre:

Herre: En gång finnen I at jag sagt sant, och at man bör wörda Præste-ståndet. Jag önskar I måtte finna det.

Herrn.

Gud förlåte mig! Ni är rätt Curieux, min Fru; men afbröten detta ämnet, hwarmed roar ni Er?

Fruen.

Med intet, min Herre, och om jag sade Eder det, så kan hända I förstod det lika så litet som jag förstår Parbleu; men, säg mig, min Herre, har I roat Eder wäl på Masqueraderne nu i winter? jag inbillar mig at denna fråga skal anstå Eder.

Herrn.

Ja, jag har wist roat mig. Vive Les Masquerade! hwad tyckte ni om dem, min Fru? Det war skada at den almånna sorgen afbröto dem, annars hade wi mera roat oss.

Fruen.

Jag har intet warit där, därföre tycker jag hwarcken illa eller wäl därom; stor sak i Masquerader, men, den almånna sorgen går mig all för mycket til hjertat; ty jag wördade min Konung upprigtigt.

Min Herre såg därest på sit ur, tog affed och gick sin wäg, lika så misnögd med mig, som jag förundrad öfwer honom; men glad at han sökte andra sällskaper; emedertid bligdes jag för honom. Egenskärleken lyste i hans årbörder, tal och miner; Ack! tänkte jag, om du wiste huru litet du är älskanswärd; om du tyckte mindre om dig sjelf; om du wille använda din qwickhet til wettenskaper! är det intet ömkeligt, då man ser en yngling så beskaffad, min wån? hwad för en Ambersman kan det blifwa af en sådan? en wacker gestalt, litet penningar, gör mycket mod; det underligaste är, at de ej bortskänkas med smicker, som wårt kön. . . . Jag wet rättu icke hwad jag skal tro, nog pratar man om Fruntimers nycker, hwilka igenom många konster blifwa förledd; men, hwem förleder en sådan? . . . Det är sent, min enda, min bästa wån; god natt, önskar den ömma

Adelaide.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Söndags eftermiddag d. 24 Mars.

Min ädlaste wän!

Swad det är rart för mig at få wära allena! hwad ensligheten är sjuflig, & man ej får wära i sällskap med den man älskar! nu får jag någon stund sägna mig med, at i tyshet lämna mina tankar et freitt lopp. Ensligheten är et ibland mina förnämsta nöjen, då jag ej har tillfälle at wära allena med min utwalda wän. Jag skall i denna min angenäma enslighet berätta en wismans anmärkning därom.

„Lyckelig den, säger han, som långt ifrån werldens buller, får äga en behaglig enslighets lugn, och hafwa sällskap med sig self. Hans samvetes goda vittnesbörd gör, at han med förakt anser werldens fåfängeliga dårskaper. Han eftersträfwat endast själens roliga lugn; och fruktat aldrig för lyckans obeständighet, eller öderens enwisa hwälfningar. Han sätter inter wärde på rikedom eller jordisk höghet. Nöjd med det närwarande, är han altid utan skruktan för det tilkommande. Belåten med sig self, är han aldrig någon annan til last, och undwiker den förtreteliga nödwändigheten at tala emot sin mening, eller ock tåla motsägelser samt enwisher af andra människor. Skild ifrån Hofwet, slipper han at hafwa för Prinsens onåd. Han ser sig i den lyckliga ogörligheten, at aldrig kunna förelämpa någon. Han eftertänker det förbigångna: han ransakar det närwarande, och lämnar framtidens utgång i den Högstes händer; han bryr sig aldrig om andras göromål.

§

LiKa

»Lika orörlig för högmöd och girighet, som för onödig tafsande
 »pragt. Afvund anser han för nedrighet, och lättja för en last.
 »Sjuffelt med sin Skapares lof, nötes aldrig hans tunga med
 »därskaps prat. Utan ordsak til sorg och vrede, finner han ingen
 »ting som kan misshaga honom. Hans sällskap består af forntidens
 »stora sinnen, hvilka han i sin ledighet har tillfälle at roa sig med.
 »Mättlig och sparsam i sina måltider, är han intet i fara at för-
 »sora sin hälsa genom öfverflöd. Han kan alt hvad han vill;
 »emedan han vill intet annat än det han kan. Han lägger sig utan
 »oro, och hvilar i roslighetens stöte, samt upstiger munter och nögd.
 »Han har ingen årrå efter detta jordiska; emedan han känner deß
 »förgånglighet, med et ord, han väntar döden, utan at längta ef-
 »ter honom och utan at frugta för honom.

Om intet dessa tankar hade varit så aldeles öfverensstäm-
 mande med mina, så hade jag aldrig beskrifvit dem i detta bref;
 men det är wist, at jag, utan några så människor undantagande,
 föredrager ensligheten fram för alla andra nöjen.

Jag är olyckelig, min enda wän, med min swaga hälsa, nu,
 då jag detta skrifwer, mår jag så illa, at jag med möda kan få
 någon redig mening, och det är mig likwät onödligt at beritägga
 penman. Mina tankar fästa sig wid detta tillfället på hälsans
 ofsättbara förmåner, hvilka de friska dock så litet weta at värdera.
 En suktlig kropp är sansfärdeligen et af de swåraste förß, och gör
 lifwet ganska odrägeligt. Om jag ej hade haft alla andra olyckor,
 så hade endast min stadigwarande suktighet varit alt nog, för at
 längta efter döden; dock måste jag dårjämte tilstå, at min swaga
 hälsa varit min häls-kraftigaste läkemedel, och betagit hånne män-
 ga sjukdomar, hwaruti de friska ofta kunna råka.

A propos! utaf hälsans omtalande wil jag äfwen nämna min
 egen Grefwe Oxenstjernas anmärkning dåröfwer. Han har så alde-
 les

led lika tankar i alla saker med mig, at då jag lånar hans ord,
är det mina egna med det samma.

„Människorna äro så oförsiktige, at de med den aldrastörsta
»värdslöshet hantera de tvänne aldradyrbästa sätter, hwilka
»de med ömaste försiktighet borde sköta, nämligen: deras salighet
»och deras hälsa; emedan den förras värde med sig innefattar en lyck-
»lig eller olycklig ewighet, och den senare, det timmeliga lifwets sällhet
»och förnöjsamhet. Sine sanitate nulla felicitates, eller, utan hälsa
»ingen lycksalighet. All höghet, rikedom och lycka i werlden, är et
»intet, för en sjuktlig människa. Ingen ting kan roa eller trösta den
»som äger tårande plågor. Allt ting smakar en sjukt besitt, emed-
»elertid, när man betraktar huru människorna borislösa sin hälsa,
»så kunde man med fog säga, at de med flit wisja blifwa sjuke.
»Man äter utan at wara hungrig, dricker utan at wara törstig,
»nyttjar könet utan kärlek, wakar utan nödwändighet, wärma sig
»utan at frysa, och göra alt hwad de kunna, för at förlora sin dyr-
»bara hälsa. När de sedermera på älderdomen blifwa sjuktige, så
»knota de, dock alt för sent, på sin ungdoms oordentelighet. Ung-
»domen ser sådant dageligen hos de gamla, men oaktadt detta
»leswande exempel, är likwäl deras sinnen så förblindade af oordens-
»teliga böjelser, at de icke taga sig til wara därför. O! oförsik-
»tiga ungdom! O! plågsamma älderdom!“

Jag har nu änteligen den trösten uti mina plågor, at jag icke
self ådragit mig dem. Jag är ifrån de aldraspåaste är pålagd
at draga det forsser, hwilket sedan, genom flere tillstötande olyckor
blifwer mera tungt; men det är likwäl ordsak, at jag ifrån barn-
domen långtade efter döden, alla jordiska nöjen woro för mig to-
ma och ofmakeliga. Jag wängde mig ifrån början af min lefnad,
at hos Gud söka tröst, at läsa, skrifa, och endast umgås med
gammalt klokt folk. Och ehuru min lycka til härkomst och wilkor
war ganska hederlig, och mig ingen ting i werldsliga mål kunde
tryts

tryta eller trycka, war jag likwäl wid alt detta kändslöds, min sakt
stråfwade efter något högre än det, och mit hjerta kunde aldrig så-
stas til annat än wänskap. Jag sökte ibland människor. Jag så-
ste mig, men gjorde många strepsbrott, ända intil den lyckliga
minuten kom, at jag träffade min dyrbara wän, ifrån den stunden
sick jag et wärdigt ämne för min kärlek, och jag har det lustiga
hopp, at döden allena skal uplösa den. Den enda tröst jag nu äger,
och enda ordsak hwarföre jag wil lesa, är den, at icke blifwa känd-
slöds för min bästa wän, hwilken jag icke förr än med lifwet kan
upphöra at på det aldra ömmaste wörda och älska.

Hwad skal jag göra, min egen wän! mit bref är redan gan-
ska långt, och blifwer det längre så blir det ledsamt. Mit sinne
är i dag owanligt oroligt, och ehuru alla de ämnen jag nu omta-
lar äro bedröflige, så är det dock en lindring för mit hjerta at ut-
gjuta dem på papperet. Jag suckar, och jag kan ej säga hwarföre,
mit hjerta bultar och swider, och jag är nu mera likwäl icke olyck-
lig. Jag älskar min söta wän: hon älskar mig tillbaka: jag är
hedrad med wänskap af flere de dygdigaste och ädlaste människor:
hwad felas mig då? ack! jag wet intet, det felas mig wissertligen
intet mer än hälsan, och den kan jag aldrig få. Männe det plä-
gar mig at swarta, nedriga, dumma och grofwa halar öfwer mig
utösa den förgiftigaste galla? nej, det hafwa de ju alltid gjordt, och
det har aldrig oroat mig; ty jag safar för sådanes beröm och wän-
skap, och will ej äga den, då måste jag ju likna dem. Männe mit
samwete anklagar mig in för Gud? Låt se, huru därmed står til-
niäst bejd? dygd, eller last? Dygd, och fasa för den minsta ned-
righet, kraftlös til at kunna begå någon odygd. Si således är det
intet samwete som plägar mig. Med et ord, förr war jag min-
dre orolig, då jag war mera olycklig. . . . Jag blir hundrad,
Terwäl . . .

Adelaide.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wån på Landet.

Den 30 Mars 1771.

Min utvalda wån!

J går, då jag skulle gå ut, för at handla något nödwändigt; hände sig; at då jag kom ungefär tio steg ifrån huset, hertade jag et bref, hwilket war nyli tappadt. Som det war upbrutt, kunde jag finna at ägaren måtte hafwa förloradt det. Det roade mig så mycket, at jag sänder min wån affkrift därutaf; ty det är så eländig styl, at min wån knapt skulle kunna läsa det.

Min Färtans wån!

För al del i wården, min Färtans Syster, sânt mig med Bonnen som gier dig mit brev, mina myssår, för Vossedan måste jag på bröläpp. Om du kunde låna mig et perl Clavache, och et par Bakl nuir som wore wackra, så wore du alt för god, för där kommer mycket fålek på bröläppet, söta du, gie mig litie lär lavangte ha med mej i min sukflaska, det wore wäl mycke mera småt som jag behöfde; men jag kommer inte i håg alt, för jag har så mycket at anståla til bröläppet.

Kors! wet du at wår grannes Son, som du wet, har blit kär i mej. Han råka mej för nära dar sen i farstun, när jag skulle gå i tjöket, wet du wad han sade til mej: Uck! min lilla söta, Ni är alt för söt, hwarpå jag swara, jag har aldrig hört nån säga det för, hwarpå han swara, nå så säger jag Er det nu, jag har aldrig set nån så wacker som Ni, och jag är kär i Er, hwarpå

på jag swara, Härn gör bara nar af mej, inte är jag den wä-
kraste i wården, då har Ni inte set mycket; men Gudskäls, för
jag är utan lyte, hwarpå han swara, jag swår at Ni är söt, och
jag tycker för bäst om Er, hwarpå jag ärna swara, men Mamma
kom ut, och jag gick in i tjöket.

Tänkt jag blef så yr i huvudet af det han sade mej, at jag
inte wiste wad jag gjorde. Mamma fråga wad som settes mej,
och jag sade, at jag hade tanmärk, jag kunde knapt se wart jag
gick.

Et par dar därefter kom han åter igån, och som jag är så
strängt hållen af Mamma och Pappa, så kunne han aldri så tala
med mej, utan därför gaf han mej en biljet en gång i fastun,
jag gick in i skåprik för at läsa, och som jag inte har tid at skrif-
wa aff den, sticker jag dig den.

Min lilla söna!

Emedan jag aldrig kan få råka Eder, för at säga huru myc-
ket jag älskar Eder, så nödgas jag beswåra Eder at läsa dessa ra-
der: för all del i werlden, låt mig weta, om jag kan winna Edert
hjerta, och om så är, så laga at wi kunna få råkas; ty besinna
min söna, at wi måste nyttja tiden medan wi kunna, och medan
wi äro unga. I torde kan hånda snart blifwa pålagd at taga
Eder en man, och då är försent at tänka på kärlek, swara mig
snart, min lilla söta, och war icke hård emot mig,

Adieu, ma souveraine maitresse!

Om jag blef mycket yr, när han talte wid mej, så må du
tro jag blef det wäl mera af denna biljeten, jag wiste aldrig huru
jag skulle få tillfälle at skrifwa, därför sade jag te Mamma at jag
mådde så illa at jag inte årlade äta, och när de satt sig til bords,
gick jag i Bror mins kamare och skref så här:

Min

Min Håre!

Det sägnat mej at min Håre tyker om mej, om jag skal säga sanningen gör jag det samma tillbaka, bara min Håre wil säga at min Far och Mor, så skal det inte vara mej emot, jag förstår inte wad Håra menar med futerän matras; men det förstår jag at om min Far och Mor så wil, så wil jag bli er hustru

Brita Stina.

Säg mig om detta war rått skrifwit min jertans du, om han inte wil ha mej, så behöfwer jag inte bry mej om honom; ty då wil wäl en annan, för Gudskeläfs jag är inte fattig, mina föräldrar mår wäl och jag är enda döttern; men jag nekare inte at jag wäl wille han, för Far och Mor är alt för stränga och då finge jag rå stelf, och befalla mina pigor, som de nu befalla mej, jag är ofta så lessen, at jag må bli tofig, alri ska jag bli så sträng, om jag får barn, men jag måste sluta, jag har skrifwit hela natten, efter Mamman och Pappa syster, söta du sticka äntlig en Clavache och örhängena, och lär lavanger och glöm inte din trogna

Brita Stina.

Ehuruwål detta brefwet är enfaldigt, utwisar det likwål et hederligt sinne, ofskuld, menlöshet och dygd, sådant som alla unga Glickors hjertan, innan de blifwit förledde igenom smicker. Men huru farligt är det icke, då Föräldrar äro alt för stränga emot sina barn. Hit passar alt för wäl det ordet Lagom; ty för mycken strånghet skämmer dem lika så snart, som för mycken klemighet. När en Mor, med lifliga färgor för sin Doter afmålar Dygdens behagligheter, och lastens olyckliga påföttyder, samt des ohyggeliga utseende, så gäller det långt mera, än bommar och wakt; ty när en flickas hjerta ifrån späda är, då hjertat är som et war, får är bara intryck, så wäper de däruti, lika som då man i en ung stans inskrår

inffår et luftigt navn. Min tanka' är icke at gifwa någon förefrist, til min oförlifneliga wån, angående sin lilla Doters upfostran; ty Selimas exempel är hånne altid för ögonen; och äplet kan ej falla långt ifrån trädet. Emedlertid har denna lilla anmärkning flutit oförmärkt genom min penna. Med lika så öm wördnad som kärlek är jag ewigt

Min oförlifneliga Selimas

ödmjukaste tjänarinna,
Adelaide.

Kundgörelser.

Nästa ark handlar om olyckliga Giftermål, så wäl Männers som Hustrurs elacka upförande däruti. Likaledes en kort afhandling om högfärd; samt målning af et arkåndsanit och tacksamt hjerta. Här af utkommer 3:ne Nummer i hwarje wecka, näml. Tisdagar, Torisdagar och Lördagar, och säljes uti Stolpes Bokläda, i Stora Kyrkobrinken, bredewid gamla Banquen, för 6 öre Remynt Nummern.

I förenämde Bokläda finnes: J. J. Rambacks härliga Beskrifelser öfwer Christi Lidande, 2:ne Delar, à 25 Dal. Anecdoter om namnkunnige och märkwärdige Swenske Män, Första Bandet, à 6 Dal. 12 öre. Franks Gudeliga Lesnads-Reglor, à 1 Dal. 16 öre. Tornæi Beskrifning om Tornå och Kemi Lappmarker, à 1 Dal. 16 öre. Omwärlande Nöjen, Första och Andra Stycket, à 6 Dal. Desse Böcker finnes äfwen til köps hos Boktryckaren Carlbohm, som bor wid Regeringsgatan uti Spetsens backe.

Stockholm,
Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet;
hos JOH. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimmer i Stockholm til en Wån på Landet.

Andag Påskom morgon, 31 Mars 1771.

Jgår afrens helt sent, kom en fattig Hustru til mig, som alt sedan Jul varit plågad af en håftig och pinsam sjukdom, så wäl wid det hon födde et dödt barn, som alt sedan. Fattig, i aldraghögsta måtto, och förlåten af alla människor, samt förföldg och illa handterad af sin egen Man. Nu, sedan hon blef litet bättre, will hon intagas i Kyrkan; men hånnes Man, kan på inter sätt hjälpa hånne så mycket penningar, som därtil fordras. Han super natt och dag, och gifwer hånne ingen gnista til uppehålle, utan i des ställe, öfwerhopar hånne med grofhet och hårdhet.

Denna omständigheten har fört mina Reflexioner på olyckliga Giftermål; men jag har möda wid at redigt afmåla mina tankar; ty jag är håftigt rörd af medlidande för den oskyldiga Hustrus öde, samt af förwet öfwer den som, i stället för at wara sin Hustrus wån, beskyddare, tröstare och hjälpare, blir hånnes plågare, förföljare och bödel. Hwad är det icke fasligt! hwad är det icke fördömmeligt, och huru kunna sådana Männer förwänta sig Guds förlåtelse. När de igenom smiler, förställning, och konst, först så narra et ungt öfersökt barn, at älska sig, och, i förtrostan på deras ädelmod, öfwerlämna sig för all sin lifstid i en Mans wäld, så wisa de strart sin Ulfwe-natur, den de masquerat under Gårs liknelse. De äro ju ansvarige för en Flickas wälfärd, hon upofrar ju sin ungdom och wälfärd för honom. Huru många krops plågor får hon icke uthärda, til exempel som denna Hustrun, hwilken i 9 dygn, på det aldragruffigaste pinnes för hans barn? huru många finnes plågor så de icke smaka, då de se sin halfwa själ och sit halfwa hjerta emot sig wara tyranniskt? Uck! min Gud! är någon ting så förkräckeligt, som at wara olyckligt gift? bör en sådan Karl hedras med namn af Man? Uck! nej! det namnet är
ibland

ibland alla så dyrt och heligt, at det aldrig kan lämpas til dem, då de icke äga de egenheter, som därtil höra. Hvad rättighet hafva de til kärlek, högaktning och lydnad? ingen, därför så de ofrast hålla til godo at blifwa hatade och föraktade. Huru skulle det wäl wara möjligt at älska en kropp, upfylld af laster? Huru kan man med öm wänskap emottaga den ena oförrätten efter den andra? Gud har ej skapat hjertat med den styrkan.

Är det då intet en lyckelig stund, som affår bandet emellan sådana makar? wisseligen: Gud hjälpe alla, som äro så hårdt straffade!

Nu har jag ganska swagt och ensaldigt afmålat dessa afgrunds plågo-andar, i Männers hamn, jag bör och däremot tala om hederlige och wördnadswärde Männer, hwilka råkat för fiollor. De äro lika så beklagansvärda; men deras rättigheter gifwa dem litet wäl tillfälle til någon lindring. När en förståndig, ädelmodig och wälmående man, af förtroende til en Flickas dygd och trohet, lämnar sit hjerta til hånne, älskar hånne upriktigt och ömt, förser hånne med alt hwad hon behöfwer, ja, ända til öfwerflöd, har sit högsta ögnemärke på hånnes nöje, sällhet och fördelar, och blir tillbaka bemödt med ka-sinnighet, förakt och stolthet, hwad är det icke bitert för honom! hwad är hon icke straffbar! Det händer, at hon igenom sina oordentliga begär och flygtiga nöjen förswagar sin Mans wilkor, och på en dag förstör hwad han med arbete och sinnes bryderi på lång tid samlat, är intet en sådan människa en framfläck ibland vårt kön? Kan man säga för mycket til en sådans last? nej, man kan aldrig säga nog. Hon är ju honom skyldig, näst Gud, den aldra ännaste, renaste och beständigaste kärlek; ty hwad hade hon warit utom honom? Kan hånna et rof, et offer för en tyrann, en narr, eller lösare, som kunnat blotställa hånne för den grusligaste fattigdom, eller handterat hånne som en slafwinna. Om en så beskaffad hust u kunde tänka det minsta förnuftigt, så borde hon ju ihågkomma at sådant, tacka och låfwa den Högste, som gjorde hånne nog lycklig, som för många andra, at hon sått en förträffelig man: hon kunde då ej mistå at älska honom; men, när hög-färd, dumhet och wällust, i stället för dygd, ömhet och förstånd

intragit

intagit hånnes hjerta, så står hon intet at hjelpe, utan hon blle sin Måns mördare, hwårefter hon til sit wålförjenta straff, slås med blindhet, för at kasta sig i en sådans stöte, som på det kraftigaste hånner sin förerådarens ropande oförrätter; ty en lidande makas stöte ropar i selskiva grafwen, och Guds råtwisa är för stor, at icke i sinom tid wisa sin hämd, ehuru länge det synes dröja, och fast den på sina suckar stundom får det swaret: Qwinn! min tid är ännu icke kommen; men när hämde stunden nalkas, så är jag försäkrad, at de ogudaktige makar ropa til bergen, faller öfwer öf. Håren resa sig på mit hufwud och min hand darrar, när jag föreställer mig deras ändalykt; ty af alla laster och brott, är intet så fästigt, som at bedröfwa en god och dygdig maka.

Tisdags förmiddag.

I natt har jag haft en stark feber, och jag mår ganska illa, Gud låte mig ej falla i en håftig sjukdom. Jag orkar intet tänka något af mig sjelf; men för at svingra mina plågor så mycket jag kan, så skal jag syfvelsätta mig med at öfwersätta en wis Måns tankar om högfärd.

Den högfärdige gör mig medömkan; ty hans hjerta är mera dåraktigt än argt. Hans ofunnighet om människans beskaffenshet ordfakar denna hans olycka. Han wördar sig sjelf; emedan han intet wet hwem han är: han älskar sin kropp, efter han ej begriper, at den består af et färgat ler. Han tycker det hans förstånd är förräffeligt, aldenstund han ej kan utforska andras. Hans försåders öhnor upblåser honom så starkt, at han anser alt annat årligt folk med förakt, icke besinnande at en åsna altid är åsna, ehuru hon bår en förgylt sal och echabraque. Jag skrattar gärna, och föliakteligen får jag ofta låtta mina lungor med löje, då jag är i sällskap med sådana orar. När de äro rika, anser jag dem som påfoglar, hwilka man gjorde et barmhertighets werk, om man af dem pläckade hjädrarne; på det at deras öfwerflödiga pragt ej måtte hindra dem, at se sina oräcka fötter, och därigenom blifwa mera mjuka; men när en fattig är högfärdig, gjorde man wål

„at sända honom på dårhuset, för at läka honom, på det at hin
„håle ej må få tillfälle at göra narr af honom.“

Det är sant, at många laster, min ädla vän, äro skadeligare
för människosläktet, och syndigare för Gud; men det är dock ingen
last så otäck och vetande för samhället, som högfärd. Jag kan icke
ödlja mit föragt för den, det måtte vara ehvem det will, hög eller låg.

För at icke längre fästa mina tankar på sådana uslingar, hvil-
ka i min skullighet plåga mit sinne, will jag åter upmuntra mit
hjerta med at betrakta en dygd, hvilken är lika så sålsynt, som be-
hagelig, nämligen tacksamhet och ärkändsla, och för at göra det lif-
ligt, skal jag låna en wis Mans ord:

„Ärkändsla är en frugt, som framalstras af wälgärningars träd:
„därföre kan hon ej annat vara än en stor dygd, då hon har en
„så ädel uprinnelse.

„Jag kan med skäl sätta hånne främst bland alla dygder; ty
„Gud sielf begär intet mera af oss: den föder sedan alla de öfrige,
„som höra til et ädelt upförande.

„Hedningarne hafwa satt så stort värde på denna dygden, at de för hån-
„ne upbyggt Altaren och dyrkat hånne som en Gudom. De hafwa gifwit hån-
„ne 3:ne Gudinnor, hvilka de afmålät nafne, til et prof, at man i wälgär-
„ningar och ärkändsla, bör äga et upriktigt, ofkonstlat och ofsminkat hjerta. De
„hafwa afmålät dem Unga och Jungfruer, för at påminna oss, at wälgärningar
„altid skola förwaras i et friskt och rent minne, at wär ärkändsla aldrig bör
„föråldras, blifwa kraftlös eller swag: utan wid alla tillfällen bewisa, det hon är
„och öm. De hafwa målät desse 3:ne Gudinnor, nämligen: Thalia, Aglaia
„och Lupiosina, med en leende och lustig mine, för at utmärka den glädje wi
„böra känna, då wi kunna bewisa wär ärkändsla emot våra wälgörare. De
„hafwa stadgat dessas antal til 3:ne, för at påminna oss, det wär ärkändsla
„bör vara trefaldig emot en bewist wälgärning. De hafwa målät dessa Gu-
„dinnor, hållande hwarannan i händerne, at lära oss, det wälgärning och är-
„kändsla böra vara ofskiljaktige.

„Se hwad hedningarne lära oss, och hwad en wacker siäl alltid utöfwar.
„För öfrigt om man skulle lägga wälgärningar och ärkändsla på en wigtstäl,
„så skulle de wäga lika; ty den som går godt til en olycklig, skruter aldrig dår-
„utaf, och den, som erkänner det, bör aldrig tro det han gjordt nog.“

Förblifwer min wän

Ödmjukta tjenarinna,
Adelaide.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wån på Landet.

Min wördnadswårda wån!

Sntagen af förundran öfwer en Boks Titul, som kallas la Femme Malheureuse, och som följakteligen bär samma namn som jag self; läste jag den hastigt igenom, och fant hånne mer än mycket wårdig at uprepa de måst betydande omständigheter i hånnes lefnad. Jag wågade icke misbruka min öförlifneliga Selimas ögon, och ädla tids användande; om jag icke wore öfwertygad, at den Olyckliga Elisabeth Windhams öden skulle upwäcka samma förundersamma medlidande, som mina egna; men nog därom; låtom of femma til saken, utau widare företal, så ofta jag har tid, skal det roa mig at tala om den andra jag self.

Det olyckliga Fruntimeret,

eller

Elisabeth Windhams bedröfweliga öden.

Jag begaf mig ifrån M. S. . . . til Scherbom, och tog Wästwagnen för at fara til Salisburi, hwaräst jag anlände, då den allmänna wagnen skulle fara, jag fant däruti twånne Fruntimer af lika storlek, som de forðne beskrefne Zättar. Wagnen war upfyld med åtskilliga andra personer, hwaribland jag i mörkret ej kunde urskilja mer än twånne Manspersoner och et Fruntimer.

Knapt hade wi rest några steg, för än alle resande somnade, jag sade icke et ord, ifrån det jag satte mig i wagnen, til des wi
3
anlände

antände til et ställe som kallades Hwita Kyrkan, där wi borde frukostera. När wi kommo in i byn, wagnade det insomnade sällskapet, genom wagnens rullande på stenarne. . . . Jag wille stiga ut, men det war mig omöjligt at slippa fram, för de stora Fruntimmer som liknade tornen i Wisshamn, alt hwad jag kunde göra war fåfångt, de wiste ej en gång at jag war i wagnen, då jag enteligen frångde mig därutur. Det ena Fruntimmer bedyrade, at hon ej wetat annat, än at det warit en liten Favorit Rindhund, som tilhördt någon af dessa Fruntimer. Alle skrattade åt denna uttalsen, och jag gjorde dem därutinnan sällskap.

När sällskapet gingo in, och jag drögde något ute, för at se mig omkring, blef jag warse twänne små händer och et litet barn, som war insvept i en kappa. Jag blef rörd öfwer des tilstånd; säga des . . . „Hwem tilhören J, mit lilla hjerta?“ . . . „Eil Mamma,“ swarade barnet, hwilket knapt kunde tala rent. „Hwar är då Eder Mamma, min wän, sade jag?“ . . . „Här min Herre, swarade barnet, pekandes bak i wagnen. . . . Under det wi taltes wid, hade Rusken sat en stega, för at låta morgodren stiga ned med barnet; men då de icke sågo hånne komma, stego någre up för stegan, ropandes: „O! min Gud! hon är död!“ hwad säger J, sade jag hastigt, hwilken är död?“ utan at wänta deras swar, hoppade jag uppå hjulet, och kastade mig i wagnen. Jag blef då warse den bewefeligaste syn jag sedt i min lefnad. . . . Det war et Fruntimer, ganska anständig klädd, och ungefär 23 år gammal. Hon war död . . . hånnes utseende, ehuru mager och blef, tyktes likwät båda at hon warit skön. Jag tog hånnes hand, under det Rusken uplyfte hånnes huswud; i det samma sade barnet: „Akten Eder, upwäck inset Mamma; ty om J det göden, begynner hon åter at gråta“ . . . Jag blef så rörd öfwer detta älskanswärda barnets omhet, at jag tog det i mina armar, lämnandes Modrens omsorg til Husfolket; Jag steg ned, det bästa jag kunde, och bar barnet i föket, hwaräst war en god eldbrasa. När jag

jag gick fram till spisen, kom et ungt behagligt Fruntimer emot mig. Hon tog barnet ifrån mig, såg andes med et intagande småleende. . . .
 „Tillåten mig, min Herre, hafwa omsorg om detta stackars barnet.“ . . . Jag svarade endast igenom en djup bugning, och kändade hånne det samma, önskandes innom mig self, at hon ägt et duffin dylka.

Den olyckliga Modren blef straxt därefter inburen för eldbrasan, hwars värme tillika med åtskillige slags droppar gaf oss tillkänna at pulsen ännu rörde sig, och at hon icke war död.

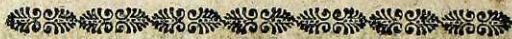
Några minuter därefter, öppnade hon småningom ögonen. När hon kom sig före, ropade hon lika som utom sig self: . . . „hvar äst är jag, gode Gud? och hvar är min käraste Emelie? . . . här är hon, min Fru, sade det unga Fruntimret, gifwandes hånne barnet, huru mår J? . . . O! Mademoiselle, sade den tåcka bedröfwade, med en så låg röst, at wi knapt hörde det. „Jag tackar eder för den ömna omwårdnad J bewisen mig, jag tänkte, för en stund sedan, at mina olyckfor skulle nå sit slut, och at jag hade hindt den lyckliga stund, på hwilken de nedrige icke mera skulle förfölja mig; men, emedan mit elände icke ännu är fullkomnad, bör jag bjuda til at bära det, så länge Gud behagar, så mycket i min makt står. . . . Ja, min söta Emelie! . . . min Angel! . . . min Själ! Dyrbara kärleksparnt af min älska de Windham! . . . härwid qwäsfde tårar hånnes ord, hon war en lång stund, at beståda och begråta sit barn, intagen af den allrahåstigaste sorg; det oskyldiga kråket trykte sin mor hårdt i sina armar; öfverhopandes hånne med kysfar och samntag, för at trösta hånne . . . Detta tyta skådespel, af moderlig ömhet, och barnslig kärlek, prässade tårar ur mina ögon, så wäl som alle de öfriges.

Ruffen bestådade, at feufosten länge wäntadt på oss, samt at han

han redan hade spändt hästarne för wagnen. Wi bådo honom alle om et litet drögsnål, i anseende til denna bedröfliga omständigheten, hwilken begäran han förunte oss. Ruffens påskyndande hade förorsakat en slags förwiring ibland oss, hwilket tycktes låtra den tåcka olyckliga; mig tycktes äfwen at hånnes tårar hade något lindrat hånnes smärta.

De gingo emedlertid up at frukostera. Herr Jonson, en Sjö-Officer, ledsagade Fru Windham, medan den behagliga Mademoiselle Jones förde den lilla Emelie.

Wi skola nu låta dem frukostera för denna gången, och lämna den olyckliga något hwila sig efter så många plågor, som jag härnäst skal berätta, jag försäkrar, at sedan jag hunnit hälften af Historien, behöfwer jag sielf hwila mig; emedan jag har swårt at neka mina tårar blandas med hånnes.

Adelaide.

Säljes uti Stolpes Bokläda, i Stora Kyrkobrinken, bredwid gamla Banquen, för 6 öre R:mynt Nummern.

Stockholm,

Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet;

hos JON. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Den 4 April 1771.

Öförlifneliga Selima!

Wad! hwad Religion är för en lustig sak! hwad et godt sam-
wete är för dyrbar skatt, man kan med skäl kalla det en sköld
och en hjelm som emotstår de skarpaste taddelskott. Den Allsmäk-
tige som alt ting ser, som ransakar de dåligaste tankar, som dö-
mer hwar och en efter sin förtjenst, och för hvars öga man ingen
ting kan dölja, Han wet aldrabäst hwar och en människas omstän-
dighet, och Han skal säkert en dag dömma rätt, då wi i vår blind-
het alt för ofta dömma orättsigt; men jag will ej nyttja mina er-
faldiga tankar i detta ämne, utan låna Grefwe Oxenstjernas ord,
då han talar om försmådare.

„Jag rättar mig aldrig, (säger han) efter dem som alt för
hastigt dömma illa, om en människas heder och ära, så länge jag
ej igenom klara och öfwerlygande prof, blifwit nödsakad därtill; ty
utom det, at jag känner människans medfödda ondskan, och det nö-
jet et elakt hjerta finner af sin nåstas olycka: så wet jag ej hwad
orsak jag skulle hafwa at mera tro den enas elacka berättelse,
än en annans goda omdömmen om sin med Christen. Skammen
är altid större på dens sida, som dömmet för hastigt, än på dens,
som upskuter sit omdömmen. Aparenter äro ofta bedrägelige, och
människan fäster sig snarare wid den onda, än wid den goda si-
dan, i stället at Religion förbinder oss at öfwerstyla andras swag-
heter, så mycket mjeligit är. Jag har hört wissa baktalande
swillen i människo harn, betjenat sig, för at öfwerstyla sin ondskan
med

„med den aldrasfalkaste regle, nämligen: Vox Populi, Vox Dei,
 „(Folkets röst, Guds röst) men jag instämmer aldrig med dem då:
 „uti; ty jag kommer ihåg: Tolle & crucifige, (tag bort, korsfäst).
 „Jag har ock märkt, at i de sällskaper, hwaräst förtal wankar, har
 „det waradt i många timar, och at när någon årlig människa ta-
 „lat til en annans beröm, har därwid blifwit en almän tystnad.

„Med et ord, som jag märkt, at hwar och en människa har
 „sin swaghet, och at ganska få äro utan fel, så sätter jag aldrig
 „tro til de som förtala sin nästa; ty, om han är brottslig, skulle det
 „oroa mig at öka hans olycka, genom mit taddel, utom des wille
 „jag icke besmitta min mun med en nedrigt smwad människas namn,
 „och om han är oskyldig, så är jag ganska glad, at icke wara ibland
 „deras antal, som förklena sin nästa.“

Jag har self gjordt den anmärkningen, angående grandet
 och bjelkan i människors ögon; at, så snart en människa blifwit
 bekafad med en stor bjelke i sit eget öga, kan det icke se rätt, alt
 hwad det ser, är grumligt, skymt, mörkt och fult af grand eller
 damb. Klara ögon, ädla själar, se åter på arnat sätt, de dömma
 andra efter sig selfwa, och om de skulle dömma orätt, wil ja de
 håldre dömma til fördet, än skada.

Jag kommer härwid ihåg et prof af stort hjerta, som jag
 läst; men jag mins icke i hast, uti hwad för en bok. Et Frun-
 timer beklagar sig för en sin wän, at hon hade begåt en dårskap
 med sin älskare. „Jag är icke mera wärdig din högaktning, sade
 „hon: jag föraktar mig self, och din estime är mig icke mera luf-
 „lig, sedan jag ej förtjenar den samma. Uck! swarade hannes wän:
 „Qu'a tu fait, Qu'a tu fait! Tu eroit si digne d'etre sage! Swad
 „har du gjordt! Du war så wärdig at wara dygdig! Emed-
 „lertid, öfwerlämna dig icke til alt för stor förtwiflan: gråt! af-
 „twåtta dit brott med bättrings- och ångers-tårar; men besinna
 „til din tröst, huru ofta du segrat med dygden, öfwer frestelsen,
 „och at du ännu älskar samma dygd, fast än du betagit hanne sin
 „ljustigaste glans . . . besinna at du har alla andra förmåner
 ännu

„ännu qwar: Religion, ädelt hjerta, medlidande emot uslingar, flit-
 tighet, ödmjukhet, ärbarhet, wänlighet, med mera; menar du alt
 „detta skal icke utplåna dit fel? menar du dina wänner icke mera
 „se på din goda, än swaga sida? menar du, ädla sinnen icke mera
 „skola beklaga din wilfarelse, än förakta dig? Du har nu lärt
 „blifwa mera försiktig, mera på din wakt, och mera ödmjuk, sedan
 „du sedt, huru farligt det är, at lita allt för mycket på sig sjelf.
 „Gråt! gråt mycket! min wän, på det du må lätta dit särade hjer-
 „ta, dit blodande samwete, och glöm aldrig, at den sweda du kän-
 „ner är alt för bitter, til at öka den genom flera sådana dårskaper;
 „men betänk til din tröst, at det är så stor skilnad emellan at snas-
 „wa, och at falla i träck, samt finna lust i dess styggelse. Jag för-
 „låter dig, ehuru jag aldrig sjelf begärdt et sådant fel. Jag har al-
 „drig warit i frestelse, hwem wer, om jag, i dit ställe, hade fört
 „mig bättre up; jag misstror mig sjelf; ty sedan det händt andra,
 „kan det ju äfwen hända mig. Men gråt! gråt; ty du har gjordt
 „allt för illa, och fast jag älskar din person, ursäktar jag icke dit fel,
 „utan bewiser allenast det prof, hwarmed icke många uthårda, at
 „älska sina wänner med deras swagheter; men jag skulle aldrig mera
 „tåla dig, om du därpå hade gjordt en wana.“

Tugen förnuftig lärer neka, at icke denna person ägde et ädelt
 tänkesätt, långt ifrån at beljuga sin wän oskyldigt, ursäktade hon
 hånne såsom skyldig; och betraktade mera hånnes öfriga förmåner,
 än hånnes swaghet. O! hwad det wore rart at finna någon så-
 dan i detta tidehwarfwet; då man af en fluga gör en Camel, och
 af et sandforn et berg. Icke des mindre är ej detta sagt för at
 öfwerfyla laster.

Utom des, är detta icke skrifwit för nedrige sinnen, utan för
 ädla själar, de öfrige kunna icke dömma däröf.

Utaf förtat födes den otäcka frugten hämd; man förlåter snar-
 rare andra öförrätter, än den, at höra sig oskyldigt beläckt och
 swårta; men, jag tänker lika med en wis man, som säger:

„Det är sant, at hämd förorsakar et stort nöje, hos den som
 „lidit någon skymf; men en ädel själ tillåter sig det aldrig. De
 „icke

»icke hämnas, utwisar lika så stort hjerta, som förakt emot owan-
 »ner; utom det, at de måsta oförvriter äro inbillade. Det är ju
 »svagt, at förarga sig öfwer et ord som bortflyger i luften, eller
 »at en mine, en åtbörd, en grimace, skal förstöra vårt sinnes lugn.
 »Om man besinnar at en människa icke alltid kan wara wid lika
 »godt lynne, och upföra sig efter hwars och ens fantasi, så tror jag
 »man mera ursäktade det, än förtretade sig däröfwer. Den ena
 »svarar öf med kallförmighet, eller spårkhet; emedan hans naturell
 »är spårk, en sådan Misentrophe förtjenar snarare vårt medlidans-
 »de, än vår wrede. Han har ju intet skapat sig self; man bör
 »anse honom som et djur på två fötter, och undwika hans sällskap.
 »Således tål jag aldrig at någon skal hämnas, ej heller skulle jag
 »wilsa göra det self; utan säga med Italienaren! C'hi vuol juste
 »vendetta, In Dio la rimetta, hwilket betyder den som will blifwa
 »rättwist hämnad, han hemställe det til Gud“. . . .

Med wördnad och ömhet förblifwer

Din Ådrabästa Selimas

ödmjukaste Klenariens,
Adelaide.

Rundgörelse.

Nästa arken handla om Elise Windhams olyckliga öden, till
 fortsättning, om hwad som i arket N:o 9, är påbegynt.

Säljes uti Stolpes Bokläda, i Stora Ryrkobrinken, bredewid
 gamla Banquen, för 6 öre R:mynt Nummern.

Stockholm,

Tryckt i Kongl. Finska Boftryckeriet,

hos JON. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Fortfättning af Elisabeth Windhams Historia.

Så snart wi woro inkomna, låto wi denna Fru sätta sig; Mademoiselle Jones satte barnet i hennes knå. Wi woro en liten stund tyst, under hwilken tid jag klarligen märkte de öm- ma kändslor, som rörde Herr Jonson. Man skulle trodt at hans hjerta varit ordrligt; men det war så bewest, at han ej kunde återhålla sina tårar, då han betraktade Fru Windham. Emedler- tid blef han warse, at en af de stora Fruntimren såf helt hårdt, alt sedan han steg ur wagnen. Han stötte på hånne, och ropade hånne starkt i drönen: . . . . hola, ho, „Sofwerfka! . . . waknen „up; det är tid at frukostera“. När hon öppnade sina stora ögon, såste hon dem på Fru Windham, och frågade hwem hon war; när hon hade fått weta det, sade hon: at hon ej wille frukostera med en människa, som hade sit säte bak i wagns- korgen; det är utan twiswel en Avanturiere, sade hon, som updiktadt någon Hi- storia, för at inbilla de godtrogne resande; men hwad mig angår, skal hon intet narra mig. „Hwad säger denna gamla harpan, sa- „de Officeraren, med wrede? hwem ären J? fortfor han, med „Eder spåriska tal. Om jag hade Eder om bord, skulle jag låta „gifwa Eder prygel, för Eder nåswishet, at förslämpa den som „är bättre än J: hwem ären J, frågar jag ännu en gång, gamla kotäcka: kan hända J ären hwarken Karl eller Fruntimer. Jag „önskar, at wädret aldrig måtte blåsa på mig, om jag ej har lust „at låra Eder weta . . . . Wid dessa orden steg den stora Jät- „tinnan up, sågandes: jag förtjenar wäl detta bemdtande, för det „jag

„jag icke tog mig ensam min wagn; ty jag har altid hört sägas,
„at på dessa almånna wagnar är icke annat än pack; och jag ser
„de hafwa icke bedragit mig: jag skulle önska de pissade mig, om
„man någonsin finner mig i sällskap med sådant slödder.“ I det
samma gick hon ut med mycket högmöd och wrede.

Anmärkning.

Et fräkt Fruntimer har aldrig annat at wänta, än ohöfslighet
tillbaka, besynnerligen då hon råkar för mindre granlagade sinnen.
De som tänka ädelt, förakta en sådan förmycket at bewärdiga hån-
ne med swar; men denne Officeraren swarade hånne så groft, at
min penna ej förmår uprepa et så owärdigt talesätt, ehuru hon
förtjente det öfwermåttan wäl; ty hon hade icke förstådt sig på
något annat.

Fortsättning.

„För all det, min Herre, war gunstig, swarade Fru Wind-
„ham; war mänskelig; sänd efter detta Fruntimret . . . Jag wil
„icke så wenighet ibland sällskapet . . . Jag wil håldre gå ut; om
„jag hade kändt dessa omständigheter, hade jag icke emottagit Eder
„höfslighet . . . Jag skulle förr bli fördömd, swarade Jonson; wäl-
„an, låtom of spisa; låtom of förfriska våra hjertan, . . . låtom
„of icke tänka på hånne, utan låt hånne gå sin wäg, som en
„skabbig get.“

Anmärkning.

Fru Windham, tryckt af olyckor, war redan wan wid förakt,
försmädelse och tålmod; huru wänligt och ädelt upförde hon sig
nu däremot! hånnes själs beskaffenhet lyste ut hånnes swar, hwar-
igenom hon tildrog sig wördnad. O! söta ödmjukhet! . . . O!
dyrbara tålmod! . . .

Forts.

Föreläsning.

Sedan de hade druckit Thewatten, och ätit något litet, gingo de åter i wagnen. Herr Jonson och jag satte Fru Windham, Mademoiselle Jones, och lilla Emelie, hos oss, lika som wi varit länge bekanta; jag hade så när sagt wänskap; . . . men som det namnet ofta misshandlas, wil jag håldre undwika det, och kalla det bekantskap, som är mera almindt.

Jag satte lilla Emelie på mina knä, och instropte hånne i min kapp; jag märkte noga efter hånnes Mor, som satt midt emot mig, bredwid Mademoiselle Jonson, . . . hon hade alltid ögonen fäste på sit barn, och grät bitterligen. . . . Hånnes tacksa granne tog hånne i handen, sågandes: „Min söta Fru, hwad felas Eder. . . .“ „Wålan. . . . Trösten Eder, ... alt skal wäl slutas. . . . Jag begär icke wita orsaken til Eder sorg; min enda åtrå är, at lindra den samma.“

„Ack! Mademoiselle, swarade Fru Windham: det är af årskändsla, ja, endast af årskändsla, som mina tårar nu tildra. . . .“ „Ack! kan jag nog tacka Eder! . . . Detta lilla kråket, som är mig så kärt, fryser intet mera, . . . ja, min Herr, jag tackar Eder tusende gånger! . . . Ack! måtte Gud belöna Eder godhet! . . .“

Härwid tyfnade hon, och lutade sit hufwud på Mademoiselle Jones ädla bröst, hon kastade sin arm om hånnes hals, och tryckte hånne ömt til sit rena hjerta.

Anmärkning.

Et prof därpå, at ädla själar omfatta hwar annan, lika som nedrige sinnen stöta ifrån sig. Fru Windham finner en okänd wän, då hon war aldeles öfvergifwen af människor, til hjelp, men ihågkommen af de nedrige til försöjjelse; har icke det samma händt Adelaide, med Selima, med Phlegon, med Felesinde, med Florimond och med Filemon, alle disse umärkte af största dygder i vårt rike.

Forts.

Fortsättning.

Jag hade gärna utgifwit alt hwad jag ägde, om jag hade kunnat trösta hånne; men jag wiste ej huru jag skulle begynna. Emedertid, sade jag: . . . »Min kära Fru Windham, af hwad slag »Edra olyckor äro; . . . ehuru bittra Edra plågor synas, så besinna likwäl, min söta Fru . . . (därwid tog jag hånne i högra handen, under det Mademoiselle Jones hölt den wänstra) »besinna, at lycka och olycka är under den Högstes hushåldning, »och ehuru Gud, alles wår Far, tyckes äga oss, tager han likwäl icke ifrån oss sin allmänna försorg; Hans straff råder blott et ögnableck, och ehuru wi tyckes wara omgifne med dödsens skugga, kastar Han likwäl et medlidande öga uppå oss, Han skal, Han wil wälsigna oss; . . . ehuru »länge wi äro i band och bojor, wil han likwäl förlossa »oss; . . . med et ord, han utgjuter sin nåd öfwer oss; för »at icke utstålla oss för frestarens snaror«.

(Fortsättning i nästa ark.)

Kundgörelse.

Skulle någon wilja hugna Adelaide med bref, i hederliga ämnen, lämnas de där dessa arken försäljes.

Säljes uti Stolpes Bokläda, i Stora Kyrkobrinken, bredwid gamla Banquen, för 6 öre R:mynt Nummern.

Stockholm,

Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet,

hos JOH. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Fortfättning af det Olyckliga Fruntimers Historia.

Wid desse orden afbröt Fru Windham mig; . . . : hon drog sina händer ifrån Mademoiselle Jones och mig, uplyftandes dem tillika med sina ögon til himmelen, och swarade med en af sorg ömkelig röst, ... »Om jag blir förlossad, ack! huru skal jag prisa Dit Namn! . . . om jag blir en gång frälst ur mina fienders händer, huru skal jag icke tillbedja min Gud! . . . huru skal jag icke utsprida hans beröm! . . . huru skal icke min tunga sjunga om dygdens kraft och oskuldens belöning! . . . därefter wände hon sig til mig, sägandes: . . . »Ack min Herre! Gud har ofta förlossat mig ifrån många farliga heter; . . . jag har ofta haft trösteliga hopp, . . . men de hafwa alltid varit förtä . . . de hafwa alltid förswunnit i rök . . . jag har åter straxt fallit i mina förra olyckor . . . jag kan intet . . . nej . . . jag kan intet, det är omöjligt!« . . . härwid suckade hon och tystnade.

»Min Fru, swarade jag; ingen ting är omöjligt för Gud«. ?

»Det wet jag wäl, swarade hon, at alt ting är möjligt för Gud; . . . men ack! ack! människorna! . . . människorna!« . . .

»Min Fru, fortfor jag, wi böra aldrig swigta under våra olycks-bördor; twärt om, min söta Fru, låtom oss anropa Guds barmhertighet; wi böra använda alla de kändstor, som förnuftet
M ingif-

„ingisfver of och våra krafter tillåta, för at bewäpna of emot de
 „sörger som öfwerfalla of, och stå dem emot genom et ädelt tå-
 „lamod“.

„Min Herre, swarade Fru Windham, jag wil icke mycket rå-
 „Eka på mina krafter, ej eller angripa den Aldrahögste; . . . men,
 „sannerligen, min Herre, om I wiste min historia . . . ja, om I
 „wiste mina olyckor, skulle I så se at jag är född til at lida“ . . .
 „Tillåten I mig, min Fru, sade jag, at gifwa Eder et efter-
 „döme?“

„Alla de efterdömen I kunnen gifwa mig min Herre, swaras
 „de hon, äro af noll och intet värde, i anseende til mina olyckor;
 „ty, några år undantagandes wid mit liss första början, är
 „min öfriga lefnad en kädja af olyckor“ . . .

„Skulle I wäl wilja wara så gunstig min Fru, och berätta
 „mig Edra händelser?“

„Min Historia är alt för bedröflig, min Herre: emedlertid
 „wil jag gärna göra det, om jag hade krafter därtill, och om jag
 „trodde at den ej förorsakade Eder alt för mycken ledsnad“.

„Ero, min Fru, at jag förut är försäkrad, det jag ej blir ledsen.

„Wäl an, min Herre, om I wiljen förlåta mit enfsaldiga
 „talesätt, skal jag upträcka för Eder mina plågor, mina förförljel-
 „ser, och huru obilligt jag blifwit handterad så wäl af de
 „som icke känna mig, som ock af mina egna slägtningar. Jag
 „trötnar wid mit öde, jag skattar mig lycklig at få tillfälle
 „yppa de oförrätter jag lidit“.

Hon blef länge i en djup tystnad; hon öfwerwågade hos sig
 selsk, om hon för alla desse okände wågade wisa sina olyckor och
 sit

fit tanckesätt. Nog ser jag någre äro hederlige, sade hon för sig sjelf; men här äro flera, som tänka illa: denna almånna påstrwagnen är lika som en liten almånhet, somliga äro ädelsinnade, de ömma mit öde, somliga nedrige, de torde göra narr af mig; Anteligen förmådde Mademoiselle Jones henne at tala, i det hon kyste hennes hand så ömt, och tryckte den så starkt, at hon började således:

Min Far war af Smithsons slägt från Pelevelle, belågit i Derby landskap. Han gifte sig med min Mor, som hade stora egen- skaper, men föga ägendom; hela släkten war däremot.

De lefde wid påh et år lyckligt tillsammans, hwarefter min Far fick Ordres at begifwa sig til en Armée, som låg i Flandern. Den första tidning min Mor därifrån fick, war, at min Far för- loradt sit lif i et olyckligt Fältslag.

Denna underrättelsen förordsfakademin Mor den häftigaste sorg; jag war då icke mer än 6 månader . . . hon skref til sina wänner, för at bedja dem bistå henne, och tala wid sin mans slägt; men det war såfångt . . . antingen kunde de icke, eller wille de icke gjöra något til wår fördel.

Anmärkning.

Se häruti Enfors, och wårnlösa Fruntimers Klara spegel . . . Coennyttan, som alt ting underhåller, utsläcket så snart huswudet ifrån faller, man anses sedan som tiggare . . . hwilken bryr sig om tiggare? . . . huru många i Stockholm lærer icke häruti igen- känna sig . . . men act? huru många finnas, som, wid dessa ra- ders låsande, sitta i wålmakt, och i morgon, antingen genom Elds- wåda, dödsfall, eller andra omständigheter, få instämma med Fru Windham, sker det icke i morgon, kan det ske om en wecka, om en månad, om et år, om tio år, i fall dessa blader då skulle finnas . . .
Ingen

Ingen förlite sig på rikedom, höghet, makt, wäld och lif; ty wärdet är icke så flyktigt som allt detta. . . .

Fortfättning.

Härwid tystnade wår tåcka olyckliga . . . hon förmådde icke fullfölja . . . wi wäntade länge, då hon, med tårefulla ögon, således fortsfor.

Gud gifwe, lyckan aldrig hade warit of benägen; ty hade jag icke förordfakat min käre Windhams olycka, och detta olyckliga Fräkets lif . . . (I det samma kyste hon sin lilla Emelies små händer, och kände dem med sina tårar) . . . De hade då icke ärfarit så många olyckor för min skull, ack! hwad de nu så lida! . . . Wi beslitade of at stilla hennes bedröfwelse . . . wåra wänfkaps betyg geller hade enlycklig wårkan, så at hon fullföljde sin berättelse.

(Fortfättning wid första tillfälle.)

Rundgörelse.

Adelaide skulle blifwa mycket upmuntrad, om någon af de Ädel-
sinte själar, som af en händelse läste dessa blad, wille fågna henne
med bref i utwalda ämnen. . . . Om så skulle ske, lämnas de, un-
der Adelais namn, där dessa blad försäljes.

Säljes uti Stolpes Bokläda, i Stora Kyrkobrinken, bredewid
gamla Banquen, för 6 öre R:mynt Nummern.

Stockholm,

Tryckt i Kongl. Sinska Boktryckeriet,
hos JOH. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Trohets Beprofwelse.

Rachel och Mesopotamiens Gud.

Historisk berättelse.

Rachel war i sin tid den största af Harans Schönheter: En gång satt hon wid brädden af en källa, waktandes sina får, och med otolighet wäntade sin Herde, i det hon stödde sit hufwud på högra handen, och med den wänstra pläckade de blomster, hwilka til en myckenhet woro utspridda kring hånne, med den angenämaste luft. På sidan war hon omgifwen med flugge-rika trån, uppsyete af alla slags foglar, som instånnde med den ömmaste och ljufligaste sång. Rättnu måtte han wäl komma, sade hon wid sig sielf, i det hon samlade blomster til sin Herde! men hwad blef hon icke bestördt, då hon från buskarne hörde följande ord? . . .

Wackra Herdinna! här i nejden är en Gud, som ofta betraktat dig, i det han tillbeder dig: Denna Guden är af högsta stånma, och en ypperlig Gud; en Gud, hwars bild din Fader älskar. Denne Guden will aldrig wisa sig för någon annan dödlig, än dig. Jag sielf är den Guden, som önskar at winna din kärlek. . . . At förså intet en mäktig Monarchs ömhets offer. Du är den första dödliga, som jag älskat: war mig därför benågen, och gör dig sielf lycklig, i det du bereder min sällhet.

Rachel.

Nej, jag kan intet älska dig, wore du en ännu mäktigare Gud än du är; ty jag har länge älskat Herden Jacob.

Mesopotamiens Gud.

War min kärlek benågen, wackra Herdinna! At! hwad är wäl en Herdes ömhet i förlifnelse med en Monarchs, som älskar dig? Den aldrasötaste honung flyter af mina läppar.

R

Rachel.

Rachel.

Min Herde är långt sötare än de mognaffe Rugin. Jag älskar honom så länge jag andas. När wi första gången wid brunnen sågo hwarannan, så älskade han mig och jag honom. Han watnade med skynsamhet mina får, och omfamnade mig med den ömaste kärlek: Rachel, sade han til mig, i det han gret af glädje, männa jag skal lefwa til den dag, din Fader måtte kalla mig sin Son! . . . Jag self fälde tårar af ömhet, och sprang til min Fader, hwilken redan mötte Jacob. Han omfamnade honom med wänskap, och förde honom hem tilwäre Gäll. Ack! lycksaliga Dag! Alla ögonbleck hafwa warit mig lustiga sedan den dagen. . . Nej, jag kan intet älska någon annan än Jacob, em det ock skulle kosta mig lif.

Mesopotamiens Gud.

Hwad! än om jag skulle förwandta alla källors watten i guldfloder? skulle du likwäl älska den fattige Herden mera än mig, hans staf är ju hela hans rikedom? . . .

Rachel.

Ack! hwartill skulle guldets tjena mig! jag behöfwer ju intet köpa den lusten jag andas; ej heller den lustiga sömnen; ej heller blommornas luft, ej heller fogarnas sång; och aldraminst mine lyckliga dagar med Jacob. . . Nej, . . . rikedom kan aldrig göra mig lycklig.

Mesopotamiens Gud.

Än om jag sjunger för dig? jag kan wäl sjunga; län dina öron til min röst:

»O i strålar, som uplysen Rachels wackra ögon, hwad ären
»i mäktige! i genombryten alla hiertan, och i upelden wällustens
»häftigaste lågor: Rachels kinder äro lysande af morgonrodnans
»purpur, hannes hy öfwerträffar liljornas hwithet, och hannes läp-
»par äro lustigare än alla dödligas. När hon går, beledsagas hon
»af alla behagligheter; hannes sköna härläcker spela ormunget på
»hannes snöhwita hals; och Rachel är en sol ibland alla Herdins-
»nor, ingen törz förlifna sig emot henne. Hér wackra Rachel, kan
intet min röst behaga dig?

Rachel.

Rachel.

Äh! Det är länge sedan Jacob sång alt det samma med länge följande behag. Hans sång är lika så wacker som hans ansikte, och lika så dyddig som hans själ. Alla blomsters täcker och pragt fördrömas af dig. (hunger Jacob:) Marsför och wioler wäpa efter dina fotspor! Ditt smälcende liknar Himmelens klara sten. Med et ord, alt hvad han säger mig är angenämt: ingen Herde wägar sig svinga bredwid Jacob; men alla misunnna honom sina förmåner.

Guden.

Rachel! När torfan förtager jordenes växter, och owäder bortskämmer skörden, hwaraf wilt du då lefwa? . . . Då är jag mäktig och ri . . . När jag röder wid winrankorna; så blomstras wängården, och drufworna mogna, men twärt om, när jag wil, kan jag på et ögnableck sticka winter, som alt ting föröder.

Rachel.

Wintren, wid min Herdes sida, är mig aldrig försträckelig: jag älskar blommor om wahren: jag älskar frugter om höst n; men jag älskar, alla års tider, Jacob lika ömt, fram för alt ting. Där min käraste Jacob intet är, där har hwarcken wår eller höst för mig något behag.

Guden.

Men, om du sige se mig, så blef du stum, du skulle ingenting älska högre än mig, så fångt skulle du söka blomstrens sågning, för at likna dem wid mit ansikte; jag är ofta osenlig wid din sida; det är min närvaro, som ingifwit dig dina ömra kändslor. Om du sige se mig, Rachel; skulle din själ blifwa alt för betagen. När behagliga drömmar roa dig, så wet, at det är jag som ingifwer dig dem. . . .

Rachel.

Är det sant! . . . Gudar . . . jag wet inter . . . jag är förwirrad . . . sanningen är likwål Gudarnes lott! . . . men hwaraf kommer, at jag då altid drömmar om Jacob?

Guden.

Unga Herdinna! jag är odddelig: om du wil älska mig, skal jag dela min odddelighet med dig.

Rachel.

Rachel.

Wålan! war odödelig; dygden och odödelig själ upplifwar min Herdes kropp; dessa skatter äro dyrare och ewigare än du och dit lif.

Guden.

Grymma! jag skal förgjöra dig, din Herdes skicklighet skal ej kunna beskydda hwarken dig eller dina får, för min hämd.

Rachel.

Du försträcker mig intet dermed, skona allenast min Herde; jag döer gärna med sin trohet för honom.

Guden.

Han skal blifwa dig otrogen! han skal älska din syster och förakta dig. . . .

Rachel.

Nej, jag fruktar aldrig för min Herdes hjerta. Han har ofta sagt mig, då han omfamnat mig, at i sommar blifwa hans syster fullkomnade, som han waktat min Faders får, för at få äga mig, samt at dessa syster äro syns honom som sin nöjda dagar. Han skulle wara mig otrogen! . . . han skulle älska någon annan! . . . En Gud . . . en, som kallar sig Gud, wil inbilla mig sådant . . . en Gud wil bedraga och förföra mig! . . . ack, då skulle intet dygden wara Gudomelig! . . . du gör . . . du gör at jag föraktar dig! . . .

Guden.

Du föraktar mig! . . . ack nej! . . . du måste strart omfamna mig! . . . Wid dessa orden kom han fram med häftighet . . . men, hwilken? ack! Jacob seif hannes älskelige! jag kan intet längre afhålla mig (sade han) at omfamna min trogna Rachel! hwad är jag lycksalig, som hos dig finner så stor trohet. Rachel sinde log at sin Herdes list, och tog honom ömt i famn; de talte en lång stund om kärleken, dygden och lyckan, ända til de skymningen bådade dem at begifwa sig hwar och en til sina hyddor.

Stockholm,

Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet,
hos JOH. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Fortsättning af Fru Windhams händelser.

Sedan Herr Smithsons slägt förnekat min Mor alt bistånd; skref hon til en af sine slägtingar, hwilken gaf hånne et fördelaktigt swar, och låswade at gjöra alt hwad han kunde för at lindra hånnes bördor. Til begynnelle deraf, sände han min Mor tre hundrade pund Sterlings ränta årligen, så länge min Mor lefde. Hon fant, at denna stänken tillika med sin lilla Pension, som Officers Enka, icke förslog at lefwa i London . . . Fördenksfull bestod hon at arrendera en gård på landet, i sin födelseort Peltvell. Men hon fant där ingen lisa, hånnes plågor förökades alt mer och mer, hånnes sorg tiltog i den högd, at Doctorerne rådde hånne wälja et annat Climat, til sin hälsas förbättring. . . . Af kärlek för mig, skref min Mor til en Morbror, som war Vicarius i en liten församling: Denne gode Gubben swarade, at ehuru hans inkomster ei bestego sig til mera än suttio pund Sterlings ränta om året, wille han gärna emottaga hånne i sit hus. Wi fore til honom: han hade tillagat oss wackra rum: och han emottog oss med öppna armar; han war sannerligen Guds wärktyg.

I detta lyckliga tillstånd lefde wi ungefär åtta år; under hwilken tid min Mor och min Morbror bjödo til at gifwa mig den upfostran, som anstod mit stånd; . . . Som de twiflade om mit tillkommande öde, tåflade de med hwarandra at låra mig all ting; . . . men ack! . . . desse lycklige dagar borde snart slutas! . . . En tjock molnsky förmodade min lefnads morgonråd.

gonrådnad. . . . En dag, då min Mor och jag spatserade i en liten skog, beklagade hon sig hastigt öfver opaslighet: vi wände om hem til huset, hwarefter min Mor lades til sängs. . . . Ack! skulle jag trodt det varit sista gången. . . . Olyckliga! . . . alt för olyckliga stund för mig! . . . Förelåten mina tårar, sade hon gråtandes, til oss. . . . Jag kan ej afhålla mina ögons tårdrandel! . . . ack! min kära! min ömma Mor! jag hoppas, det jag aldrig glömmet mer de råd I gifwit mig på Eder döds-sång.

Anmärkning.

Om något skal genomtränga et barns hjerta, är det wissertligen förfarne föräldrars råd. . . . Annu mera en döende Faders eller Moders förmaningar, . . . Döden för ögonen, en aflidande älskad själs flyttning i ewigheten, gör wissertligen intryck på et barns hjerta! . . . De sista ord, som flyta af våra bleka och döende läppar, til våra efterkommande, kunna icke räknas för skrymteri; Ewigheten upplyser de brustna ögon, och meddelar den klarhet man wil lämna, til sina barns lycka i en mörk och slipprig werld.

När hon märkte, at hon icke hade mer än några få ögnableck qwar af sin lefnad, sade hon til mig: . . . »Du ser nu din Mor i såltoget, min kära Dotter: Jag wet, at det blir et hårdt slag för dig; . . . emedertid bjud til at bära det med ståndaktighet. . . . »Jag känner dödsens armar omfatta mig; . . . Et sändningebud kommer ganska behageligt, at båda mig til Himlens lycksaliga böningar. . . . Min, min kära Elisa, min kärlek för dig är så stor, at jag ej skulle wilja skiljas wid dig, för siewa Himmelen; om jag icke lämnade dig på detta goda stället. . . . Ack! min älskelige! »lyd din Morbror; . . . Bjud til at behaga honom; . . . Nyttia hans lärdomar; . . . gör ingen ting emot hans råd. . . . Om du i »Gudsfruktan och kärlek; . . . inpräglade den i deras spåda hjertan, och ingjut dygd och Guds dyrkan i deras själar, genom dit eget »efter»

„neferbdöme. . . : Därigenom kan du gära dig en Himmelsk Fa-
 „der, af den, som nu betager dig en jordisk Moder . . . Och J,
 „min Herre, sade hon til min Morbror: . . . Jag lämnar Eder den-
 „na min skatt, det är den enda rikedom jag äger . . . neka mig
 „icke . . . jag skulle vilja hafwa . . . hwad skulle J wäl kunna
 „skänka mig af dyrbarare wärde, swarade den wördnads wärda
 „Gubben, i det han gret? O! hwad wällust för mig, at föra detta
 „älskanswärda barnet på dygdens stig.“

Härefter tystnade min Mor: min Morbror lutade sig ned,
 för at se om hon war död, och frågade huru hon besant sig . . .
 „Jag är ganska swag til kroppen, sade hon med en matt röst; men
 „nog stark til min själ. . . Jag känner at jag döer . . . Men Gud
 „ske lof! jag fruktar intet för döden, twärt om jag hoppas alt godt;
 „emedlertid war god och bed för mig, medan jag ännu har någon
 „sansning.

Eedan wi hade läst en half tima, märkte wi, at min Mor und-
 der den tiden upgifwit sin anda. Hushållerstän sade: „Hon är
 „död, såg snarare, swarade min Morbror, at hon nu begynt les-
 „wa: . . . hon förbyter et dödeligt lif i et odödeligt; det lif, wi ä-
 „ga i denna werlden, är snarare en skugga af lif, än wärkeligt lif. .
 „hon blir nu beprydd med odödelighetens egenstaper, och hennes
 „glädje är ewig . . . Kom, mit kära barn, låtom of gå härifrån. .
 „Eder Mor har slutat sin wandring, Gud gifwe hela werlden sl-
 „tade sit lopp, såsom hon“. Efter desse orden förde han mig, grä-
 „tande, i et annat rum. Igenom hans förnuftiga tal, stillades min
 sorg snåningom, så at jag om en tid derefter, icke mer sorgde min
 Mor, än med en öm och wördsam åtancka.

Jag war i trenne år i et ganska lyckligt tilstånd, under hwil-
 ken tid min Morbror gaf mig alla nyttiga lärdommar; men dö-
 den dröjde då icke längre, at äfwen beröfwa mig honom.

Denna

Denna förlusten sårade mig på det aldra grusligaste: jag hade ingådt i mit femtonde år, så at jag redan war i stånd at tänka. . . . Jag fant mig wara Fader och Moder-lös, utan slägt, wänner och beskydd; fattig och öfvergifwen, dömd om mit tilstånd. . . . Huru ofta afwundade jag icke pigornas öde i wår by! jag önskade hafwa kunnat mjölka, klärna smör och dyliga syflor; men det war mig omöjligt; och när jag bad någon af dem lära mig sådant, swarade de mig med förakt, och gjorde narr af mig.

(Fortsättning wid första tillfälle.)

Rundgörelse.

Af desse Bref utkomma 3:ne Nummer i hwarje wecka, näml. Tisdagar, Torisdagar och Lördagar, och säljes uti Stolpes Bokläda, i Stora Kyrkobrinken, bredewid gamla Banqven, för 6 öre Rymnt Nummern.

I förenämde Bokläda finnes: J. J. Rambacks härliga Berättelser öfwer Christi Lidande, 2:ne Delar, å 25 Dal. Anecdoter om namnkunnige och märkwärdige Swenske Män, Första Bandet, å 6 Dal. 12 öre. Franks Gudeliga Lesnads-Reglor, å 1 Dal. 16 öre. Tornæi Beskrifning om Tornå och Kemi Lappmarker, å 1 Dal. 16 öre. Omwärlande Nöjen, Första och Andra Stycket, å 6 Dal. En nyttig och tydlig Anwising til Finska och Swenska Språket 2c. å 12 öre. Desse Böcker finnes äfwen til köps hos Boktryckaren Carlbohm, som bor wid Regeringsgatan uti Spetsens backe.

Säljes uti Stolpes Bokläda, i Stora Kyrkobrinken, bredewid gamla Banqven, för 6 öre Rymnt Nummern.

Stockholm,

Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet,
hos JON. A. CARLBOHM, 1773.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Den 27 Novemb. 1772.

Wördnadswärda Selima!

Swilket wärdigt! . . . hwilket sällsynt fynd! . . . Medfände papper har oförmodeligen fallit i mina händer! . . . Med hwad glädje ser jag, at jag får sätta den behageliga Cloris, bredewid min wördnadswärda Selima? . . . Ut den intagande Cloris, ser Selima sin spegel, och jag skådar i Cloris den andra Selima.

Riswets bördor blifwa drägliga, och wår warelse i werlden angenämi nog, när man får ämnen, at älska och wörda utvalda männifkor. Ack! at jag kom öfwer flera dylika täcka målningar, til mina ögons och hjertas förskifning. Andre må gärna pryda sine Cabinetter med wackra målade ansikten; men jag önskar få samla målningar af wackra själar. . . . Läs min söta! se sig sjelf i efterföljande affildring.

Portrait.

Af den behageliga Cloris och den täcka Naturen.

Knapt hade ännu Solen hunnit döfwa de kalla winterwädren, och genom sina strålaras eld aflåda det wåta sit täckelse, då jag såg min Cloris lyft på de speiande wägorna, at resa den annalkande wåhren til mötes. Ack! tänkte jag, lyckelig hon, som får mildra sina bekymmer i ofskuldens sköte, och, ostörd af Stads-bulret, kan anförtro sina sinnen åt naturens angenäma betraktelser! Ängstiga syner osså aldrig hannes nögda stillhet, som alstras innom Sandsbygdens menlösa boningar; dagens arbete förenar sig med de ömså

D

ste

ste känslor, och under nattens hvila arbetar den sömnlösa naturen på nya ämnen, för deras underhåll.

Den förbiflytande sjön, som på ena sidan af denna vackra belägenhet fördubblade den motliggande Holmens söda prödnad, förnekade hvarken ögat sin wällust ej heller magen sin fräselighet. Den silfwerhwita mörtan, som redan en gång på naturens befallning lämnadt sin råna, tyktes, lika som misnögd, at icke hafwa fädt wisa sine blänkande fjäll åt min Cloris, wilja å nys samla den, för at förnya sin lek; då h:n kallår den upmärksammas fiskaren ut med sine nät, til at der så gifwa sig färgen i min Cloris wäld. Den glupke gäddan måste icke sällan tilluta sit öppna gap, och den qwicka abbdoren nedläggga sin yhwiga borst under de snälla fingren. En läcker omwäpling af nöjen framkaffade ofta de skingrande åhlarna, at blifwa näpste för deras otåliga krökningar i min Cloris hand. Så många oskyldiga tidsfördrif flöto utur watnets gjömmor i min Cloris sköte, då, emedertid i den när belägna ången tusende slag wälluktande blomster uprunno, af hwilka en del, genom deras nära sammanparande, på et lifligt sätt offbidade den lyckeliga enighet, som bör råda ibland människeligheten, och en del åter mera affskide, stucko sig up här och där i det röckfa gräset, at betekna de wälgerningar, som en lys enighet och samja allestädes sprida ut omkring sig. Hvad höga intress för min Cloris hwilande själ, i betraktande af alt detta, då den bestålsamma naturen rådslår om nya ombyten för hennes rena känslor. Den närstående blomsterprödde häggen hade ännu näppeligen födt meddela sin angenäma lukt åt denna menlösheters boning, när den Broren med sit starka pflaskande i wattungbrynet, utmanar den oförtrutne fiskaren göra sig färdig, at emottaga honom i den sälla wisten, som han själf utvaldt til sit sista hemwist, och at där öfwer gifwa sig åt min Cloris förnjelse. Ny betraktelse, nya känslor, för min Cloris endast wärdiga. Hon går igenom en råck Allée af utwalda rosor, den naturen mera än konstern planterad, til stranden

den at beskåda desse sköna gäster i sitt nya fångenskap. Hvad, sade hon: speglande sig i det klara wernet, äro icke desse ofkyldiga herenes foster utmärkte sinne-bilder af min kropps änteliga inneslutande i grafwen, in d den ärtillnad endast, som hånnes kloka mine då framförde, at desse skola undergå sin förwandling, utan hopp om någon vidare förnyelse, då tillwål min kropps oförgångeliga frö, af Herrans ande, å nyo skal uplifwas til et oändeligt lif? Wid de öma föreställningar hon gjorde sig här af, tyktes hon blifwa uplyst öfwer sig själf, och de titrande tårarne utföre hennes kinder uphöja hånnes behaglighet, när hon med en lätt gång skyndade sig til de fringoliggande åkerfälten, at lära sig ödmjukheten af de redan lutande åren, som begynte gå i mogna. Rummet tillåter icke här anföra de rörande uttryck, hennes öma själ utgjöt, och de lifliga känslor som wero målade i hånnes ansikte. Hånnes dygdiga hjerta öppnades här til Skaparens lof, och förenade sin ton med foglarnas nögdade sång, som, understödd af et sagta andande mellan de flågande löfwen, kunde gjöra det läckrafte öra förtjust. Alt war ofkyldigt, alt intagande, stundom sirades den klara böljan med hånnes bild, som gaf et förbrullande återseende til ögats behag, stundom synes den frönta Elen lika som af wödnad buga sig wid hånnes ankomst, då hon under sinne-rika betraktelser öfwer de små Löjornas artiga sprattlande, betrakte den gröna lufwan wid stranden. Denna nöjsamma lunden, inwigd til min Cloris nöje, wettes hafwa förtjust den lifliga sjäder-skaren i sina löfrika trån. Under det en del läro höra sina fina röster, sådo somliga så lågt och tätt om hwarannan, med et anseende, lika som de welat med sina swåa wingar fläkta en argenäm och wedergwäckande swalka på min Cloris, för den brännande sommarheta. Hvad intagande syner, hvad ädel smak, som icke an å andra än sina kjänslor, min Cloris enlige. Til sådana mentlösa land-nöjen helgades flera stunder af den lärrika Sommarens, tils Höstens frukter såsom skänk af den idoga Trädgårds-mästarens hand, krafde min Cloris smille til dras förädlande. Jag wägar icke följa hånne på denne stråten, sparsamheter utgjorde hånnes

hännens insigt, renlighet och snugghet woro de Kydder, som framgent läfwade de läkfraste råtter. Efter fulländad ädel omsorg i denne delen, hade Cloris tystat wädren, och Neptunus befalt watnet med porlande wågor, liknande en slags Musique, öfwerföra min Cloris, til des hon, öfvertäckt för de fugtige molnen, som uströdde et sakta fallande rågn, nalkades sin winter-boning, där wördnad så mycket som glädje mötte hännens warelse.

Kundgörrelse.

Uf desse Bref utkomma 3:ne Nummer i hwarje wecka, näml. Tisdagar, Torisdagar och Lördagar, och sålles uti Stolpes Bokläda, i Stora Kyrkobrinken, bredewid gamla Banqven, för 6 öre R:mynt Nummern.

I förenämde Bokläda finnes: J. J. Rambacks härliga Betraktelser öfwer Christi Lidande, 2:ne Delar, å 25 Dal. Anecdoter om namnkunnige och märkwärdige Swenske Män, Första Bandet, å 6 Dal. 12 öre. Franks Gudeliga Lesnads-Reglor, å 1 Dal. 16 öre. Tornæi Beskrifning om Tornå och Kemi Lappmarker, å 1 Dal. 16 öre. Omwärlande Nöjen, Första och Andra Stycket, å 6 Dal. En nyttig och tydlig Anwifning til Finska och Swenska Språket ic. å 12 öre. Desse Böcker finnes äfwen til köps hos Boktryckaren Carlbohm, som bor wid Regeringsgatan uti Spetsens backe.

Sälles uti Stolpes Bokläda, i Stora Kyrkobrinken, bredewid gamla Banqven, för 6 öre R:mynt Nummern.

Stockholm,
Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet,
hos JOH. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Fortsättning af det Olyckliga Fruntimers Historia.

Fru Windham berättar för sällskapet, huru hon under sit största bekymmer blef besökt af en Fru, wid namn Milady Windham, som tog hånne til sig för eget barn, och gaf hånne den yppersta upfostran, älskade hånne obestrisweligen. Hon omtalar huru lycklig hon war hos hånne, til des hon war sutton år, då Miladys son kom ifrån Academien, och fattade den håstigaste kärlek för Elisabeth, den han med största upmärksamhet sökte dölja några weckor, til des hon under en spatsfergång träffade honom allena i skogen, där han ensam för sig själf sjöng följande wärfar:

„Innan mina ögon blefwo förtjuste af den unga Herdinnans osöförligneliga Schönhet, som bepryder desse parker, war mit hjerta i en lustig stillhet, och mit sinne fritt ifrån smärta; mine dagar woro sälle; men nu, ack! Farwål all frid. . . . Farwål all ro! . . . Hwar tima ökar min sorg, och mit hjerta fruktar at se sin kärlek föraktad i deys ögon jag tilbeder.

„Om jag, igenom kärlekens wälde, en gång skulle finna den stilbedjanswärda Herdinnan swara på min ömhet, så farwål bekymmer och sorg; glädje och lycksalighet skal då intaga des ställe, och jag skal upoffra dig alla timar af min lefnad.

„Men om min kärlek skulle förorsaka misnöje hos den jag tilbeder; så hålt filla min tunga: jag wille håldre tusende gångor dö, än göra den oro som jag älskar.

Q

Härwid

Härwid blef Herr Windham mig warse: Jag ombytte tusen-
de färgor; . . . en kall rynnning betog mig . . . derefter en eldröd
rådnad . . . andedrägten uphörde, och jag war på wägen at dö-
na . . . Jag wet ej om Herr Windham blef det warse eller ej;
men han fastade sig i det semma för mina fötter, sägandes:
„Förlåt mig, Mademoiselle, förlåt min dristighet. . . . Jag hade
„icke ämnat upträcka mig så hastigt; men, min hjäl är alt för up-
„syld. . . . Ja, så intagen af Eder förmoner, at jag ej längre
„kan dölja det jag älskar Eder; . . . jag fördömmar likwäl hells
„min förmåtenhet; men jag hoppas, at min kära Mademoiselle
„Smithson ej hatar mig, för denna bekämelsen.“

„Hata eder, min Herre! . . . Gud bewara mig därifrån!
„nej, min Herre, jag högaktar Eder, och wörbar eder, som min sky-
„dighet fordrar; emedan j ären min dyrbara wälgjörarinns Son;
„men, min käre Herre, stig upp, och gör mig icke olycklig.

„Olycklig! Mademoiselle! . . . ja, min Herre, ganska olyck-
„lig. . . . J förorsakar mig stor sorg.

„Det war icke mit upfåt, (sade han, i det han steg up) at
„förorsaka eder oro; nej, Mademoiselle, förr än jag skulle wilja
„gjöra eder det minsta misnöje, wil jag altid wara olycklig!“

„Sparen desse utlåtesser, min Herre; det anstår icke Herr
„Windham at utföra dem, ej eller mig, at höra dem.“

Han ämnade swara; men jag bad honom tillåta mig gå
hem, . . . han stod orördlig qwar, och ropade: „Ack hwad jag är
„olycklig!“

Så snart jag kom i min Kammar, lämnade jag mina tårar
et fritt lopp. . . . I det samma kom Fru Windham, och såg mig
i detta tilståndet; „hwad! sade hon: min kära Elise gråter!“

„Ack

„Ack! min Fru, sade jag, (i det jag kastade mig för hennes fötter) förlåt mig; . . . ack! förlåt mig; jag är ganska olycklig; men jag är lika så oskyldig.

„Det wet jag min söta, at J ären oskyldig; men hwarföre ären J olycklig? . . . hwad oroar Eder, (forifor den wördnads wärda Fruen, i det hon uplyfte mig och trykte mig emot sit bröst;) hwarföre gråten i mit barn?

Hännes ömhets betygesser förnyade mina tårar, och hindrade mig at tala; men så snart jag blef i stånd därtill, berättade jag hånne alt hwad som utdragit sig med hennes Son och mig. . . .
„J sen, min Fru, forifor jag, huru mycket jag är at beklaga, då jag förorsakar eder sorg, emot min wettenskap; min Skyldighet fordrar at lämna edert hus; all den nåd jag af eder begär, är at hedra mig med eder Recommendation. Kan hända, när Herr Windham ej mera ser mig, glömmet han mig snart; men om jag blir qwar, gör jag både eder, honom och mig själf olycklig; dock! stor sak i mig; men eder och hans wälgång är mig alt för kär, til at wilja oroa en slägt, hwilken gjort mig så mycket godt.“

Anmärkning.

Ack! hwilket prof af upriktighet, oegennyttighet och dygd! . . .
Om alla unga Flickor på lika sätt umgingos med sina Modrar, eller husmodrar, huru mycket ondt skulle icke därigenom undanrödjas? huru skulle icke deras upriktighet då blifwa wäl belönt? huru få skamsfäcker skulle då wara i wårt land? huru skulle icke Grumtinren då blifwa wördade af mankønet, hwilket nu ständigt beskyltas för troldshet, lika som man wille fördömma en Jägare, för det han skuter et djur, som med sit stället sig til måls för honom?

Fortfärning.

„Ulfanswärda Flicka! ropade Milady Windham, i det hon tryckte mig hårdt til sit bröst, och omfamnade mig med ömhet,
„ack!“

„ack! hwad denna bekännelsen utmärker renhet och oskuld; . . .
 „Tack min söta Elise för dit förtroende och upriktighet. . . . Adels-
 „modiga flicka! . . . olycklige George! . . . mit fåra barn! jag
 „har länge gissat, at du varit orsaken til min Sons plågor . . .
 „han förstod sig icke själf uppå sin sjukdom. . . . Uet! hwem
 „kulle kunna se dig, mit barn, utan at ålsta dig? . . . O! hwars
 „före står det icke i min makt! . . . otåcke fördommar! . . . jag
 „önskade at min Man kände min söta Elise så wäl som jag; ty
 „då wore jag säker, at han ej ogillade sin Sons wal. . . . Under
 all den tid Fru Windham talade med mig, grät hon, och öfwer-
 hopade mig med ömhets betygelser: jag bad hånne tillåta mig fara
 til en obekant ort; men hon wille det icke, utan tillåt mig alle-
 nast at innessluta mig i min Kammarer.

(Fortsättning wid första tillfälle.)

—————
 Kundgörelse.

Adelaide kan aldrig nog aflägga sin ömma tackfägelte för
 det bref, hon af en Anonyme undfått, för at icke til sit eget beröm
 uprepa hwad det innehåller, förbigår hon det samma; med försä-
 eran, at hon räknar Författaren ibland de wördnadsvärda perso-
 ner, som med skäl förtjena all högaktning; mindre för det beröm
 han oförflydt gifwit hånnes snille, än för den gunst, hwarmed han
 ansedt hånnes wälmenande upsät, och för det wärde han sätter på
 alla dygder i gemen. Adelaide skal hädanefter med fördubblade kraf-
 ter bjuda til at uppsöka sådana ämnen, som åtminstone förtjena en
 liten del, af den gunst, hwarmed hon blifwit hedrad och sågnad.

—————
 Säljes uti Stolpes Boklåda, i Stora Kyrkobrinken, bredewid
 gamla Banqven, för 6 öre R:mynt Nummern.

—————
 Stockholm,

Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet,
 hos JOH. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm. til en Wän på Landet.

Den 15 April 1771. Måndags afton.

Min nya och unga wän.

Det lärer ej behöfwas mycket beskriwa de intryck, som Mademoiselles angenäma Person gjort på mitt sinne; Då jag nämner hånne för en wän, hwilka ord jag håller ganska heligt, och aldrig lämnar till andra än de, som antingen äro et eller med tiden gjöra sig wärdige et så dyrt namn.

Det Alsmägtiga Ogat, som utdelar hwar och en sin lott, har behagat utse mitt ömma hjerta, at, af en upriktig nit gifwa Mademoiselle sådane råd, då hon nu ingår på werldens skådeplats, som kunna blifwa hånne nyttiga, och öfwertrygande när de komma af en wän, och af en försökt Menniska, som känner werlden på alla sidor, och som med säkerhet kan säga, det ingen ting är hånne obekant, utom list, bedrägeri och politiska saker, hwilka ej tillhöra vårt Kjon. Guds-örkan och sedoläran har warit mit studium. Jag har ofta önskat, at jag skulle finna et ungt, godt och böjeligt hjerta för min wänskap och mina wälmenande råd, til at försötma mine försutne bittra Dagar: Förshnen har låtit mig nå min önskan, jag har träffat min wän i de år, då werlden ej ännu hunnit förblinda hånne, och då förståndet är tjänligt, at emottaga ädla intryck. Besinna min unga wän, at hånnes Fru Mor, hwilken upofrat sit lif, för at framalstra hånne, har warit et stort Fruntimmer, fördrar då icke kärlek och tacksamhet, at hon i werlden upfyller des ställe? emedan en del af hånnes Mors hjäl ännu lefwer i Mademoiselles Kropp: äplet kan ej falla långt ifrån trädet; men om det

R

Hier,

sker, är det lasternas blåswäder som drifwer det derifrån. Utom dessa förbindelser, min söta! har hon ännu många flera emot de som ännu lefwa, hon äger en Far, hwilken genom dygd är utmärkt ifrån andra, som bära et så dyrt namn; Jag har med ömaste rörelser sedt hans besynnerliga kärlek för Mademoiselle, och själf sedt at hans enda begär i denna werlden är at finna sin enda Dotter lysa af Gudsfruktan och dygd, hwars tillwäpande hos hånne, förlänger hans dagar och gör hans ålderdom lustig; upfyll derföre hans hopp, min söta Mademoiselle; lämna sitt unga hjerta till Guds beredande; gif sin wördsamma kärlek och förtroende til sin hederliga Herr Fader, så är jag säker, at han en gång får glädja sig öfwer skörden af lustiga och sällsynta frukter.

Dessa tvänne starka driffiedrar äro ej de enda. Mademoiselles lycka har förundt hånne den omvärderliga förmån, at wara förenad med den yppersta släkt. Så roät för deras dygder som för deras lysande lycka, hwilken, ehuru stor den är, är hon dock ringa emot deras själs förmåner. Detta är således et nytt medel at förnä min söta! besitta sig om at blifwa deras kärlek och högackning wärdig; ty då hon utknar sin af heder och dygd utmärkta släkt, winner hon alla ädla männisshjers wördnad och förundran.

Den 19 Aprill. Fredag.

Min söta Mademoiselle.

Swad lustigare företagande i min enslighet, än at gifwa min söta prof af min wänskap och tilgiftwenhet! hwad nöje, at för hånne afmåla mitt ensaldiga tankesätt uti åtskillige ämnen, och besynnerligen i de delar, som angå wår lycksalighet.

Jag för min del håller Gudsfruktan för roten och ursprunget till alla Dygder. Ifrån sin spådaste barndom har Mademoiselle hört, at Et Allsmågtigt och Ewigt Wäsende har sammansatt och skapat denna werlden, med alt hwad deruti finnes. Sjelfwa hedningarne känna det i sina själar, och wi, som uplyste Christne, hafwa derom tillräckeliga öfweringselser. Detta stora Obegripeliga Wäsendet,

Wäsendet, hwilket wi på wårt språk, kalle Gud, är den, som wi af alt hjerta böra tillbedja, wörda och älska. Werldliga Konungar äro en alltför swag afbild af honom, och den wördnad wi dem bewisa, bör aldrig förliskas wid den undergifwenhet wi äro Gud skyldige. Hans Allseende Öga ser oss ehwar wi äro, och de aldras dödsaste gärningar äro i huset för honom, han utransafkar wårt hjertas hemligaste tankar, och känner det bättre än wi sjelfwa. Således bör wårt högsta begär wara, at öfwerlämna honom wåra hjertan, och med ödmjuk wördnad bedja honom gjöra det wärdigt till sin nåds inneboende. Ero mig, min föta! at inga känslor äro så ljusliga, som de, at känna Guds nåd bo i sin själ. När man hunnit så långt, at man ärhållit den öfwertryggheten; så flyta alla andra Dygder derutas, såsom ur en källa, man kan ej wara elast, man kan ej wara lastbar, man kan en gång ej tänka något som icke är ädelt, godt, högt och rent.

Således, min ädla wån! är Gudsfruktan den första och den största sak jag hos hånne recommenderar. Jag tror, at om min wån läser nya Testamentet, ärhåller hon det snarast; ty den som med eftertankta betraktar det, kan aldrig undgå at fatta kärlek för des insticktare; om man ej äger et stenhjerta och en hjärna af bly, eller blod af is. Jag för min del är, wid des betraktande, full af eld, och min själ är icke hos mig, utan hos den som gifwit mig hånne.

När man upoffrat sit hjerta til Gud, och upfyllt det med kärlek för honom; då älskar man tillika sin nästa; intet budord blir då swårt at efterlefwa, utan swårare at öfwerträda. Man älskar sina föräldrar med den ärkändsamaste tacksamhet, man lyder dem med glädje; man söker at behaga dem i allt; man bjuder til at förwärfwa sådana ägenskaper, hwarigenom man kan lifna dem och hedra dem; man kan aldrig belöna sina föräldrars myckna kärlek och omsorg, med annat, än Lydnad, Omhet och et Dygdigt upförande, de begära intet mera af sina barn, må de då icke få det? Et barn som wånhedrar sina föräldrar går det aldrig wäl i denna werlden, och knapt i den andra.

På samma sätt är det femte budordet; man är offikellig och ur stånd at med en skarp tunga sära och dräpa sin nästas heder, jag talar ej om kropps-dråp; ty jag hoppas, det aldrig frestar andra, än sådana grofwa sinnen, som jag aldrig sedt. Men jag bekänner, at de dråp, man gör ens timmeliga lif, äro knapt grofware och syndigare än de man utöfvar på sin jäm-Christens ähra och ofskuld, hwilken en dygdig själ håller kärare än det naturliga för-gängeliga lifwet. Då en människas lif, igenom wäldsam död, når sitt slut, så är det alt, hannes plågor äro slutade, och hon hör intet något mera som sårar hånne; Men när en tvååggat tunga dråper sin nästas heder och dygd, är pinan så mycket grufweligare, som dronen ej mist sin hörsel, utan måste höra sin i Döds-ångest quidande ofskulds jemmer och suckar. Hwad för en plåga! genom et dråp till kroppen, skadar man de anhörige och wänner (i fall de finnas) dock sådant kan ärsättas; men igenom sin nästas ähras dråpande, skadar man hela des wälfärd, en nedrig och svart tunga utsprider öfwer et helt land sin onska och galla emot sin ofkyldiga nästa. Ibland synder och laster wer, jag ingen så fastig, så strafbar och fördömmelig, som förtal och belackande.

(Fortsättning wid första tillfälle.)

Kundgörelse.

Angående tryckfel i N:o 15. Står, glupste gäddan: läs, glupsta gäddan. Slingrande ålarne: läs, slingrande ålarne. Den braxen: läs, den stälte braxen. Uplyst: läs, uplyst. Uphöja: läs, uphöjde. Uttryck: läs, intryck.

Säljes uti Stolpes Bokläda, i Stora Kyrkobrinken, bredwäg-gamla Banqven, för 6 öre R:mynt Nummern.

Stockholm,

Tryckt i Kongl. Finska Bokyckeriet,
hos JOH. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Wördnadswärda Adelaide!

Frans benägna tillåtelse i Des tryckta Brefsväxling Nris 11 och 12, ger mig et önskadit tillfälle at nu så correspondera med et Fruntimmer, som äger heka min afkning och wördnadsfulla tilgifwenhet.

Från åstundar Correspondence i hederliga och utwälda ämnen. Jag tror mig bäst uppfylla den begäran, då Frun Skels, jämte Frans tryckta Brefsver nu blifwa wärdiga föremål för mina tankar.

Jag will å ena sidan fly smickran, och å den andra, den grofwa Critiquen; ty jag detekterar dem båda, och önskar mig endast kunna ofkonstlat, men lifligen tolka Sanningens rena och muntra Språk; med den ömhet och öwäld, som kunde witna om et godt och upriktigt hjerta: En önskan, som ej annat kan än winna bifall af en wördad Adelaide. O! at jag ägde nog styrka til uppfyllande af min önskan; så wist jag därmed skulle behaga et Fruntimmer, hwars Kris-art gjordt Hanne känd som Alfarinna af Sanning och Dygd.

Det är ej min sak at Personalisera andra; ty jag behöfwer at låra känna mig self. Men Dygden, den tåcka Dygden, som upplifwar Frans hela wäsende, har så aldeles förtjusat mit hjerta, at jag ej kan undgå, ehuru matt; dock upriktigt teka des förtienta Lof med den högafkning som wederbör.

Et Fruntimmer med mindre godt hjerta, torde råfna det för en förmåtenhet af mig, at jag walde Des Person til mit tankeämne; men af en Adelaide wäntar jag mildare ömdöme. Min penna skal ock wisa, det jag känner wärdet af mit Respectabla föremål;

remål; fastän ödet ej gynnade mig med den Lyckan at äga des Personelle bekantskap. Den hedren, det utvalda nöjet, at profitera af Fruns Conversation, har hithills ej fallit på min Lott. Det rör mig dock, at äminstone på någon distance få känna Frun, och fast jag ej är nog Lyckelig at erhålla munteliga Samtal; får jag dock nu, som Anonyme, den förnöjelsen, at börja en skriftelig Connoissance.

Wittra Adelaide! Jag skulle gjöra mig coupable til den oförläteligaste Injustice, och förbrå mig antingen den gröfsta ofunnighet, den eländigaste små, eller det sämsta hjerta, om jag icke wille wärdera Ert Hjertas och Emilles lyckliga Egenfaper. Äckla Adelaide! Uck! Hvad Smillets Sägning och Hjertas Skönhet wida öfwerträffa en sager Kropps yta. Man behöfwer ej mera för at fölla et sundt och wärdigt omdöme öfwer Fruns Person och låra känna Hennes Själs Äckhet, än blott låsa Des wackra Smille-Foster, hwarmed Frun Lyckligt wis gjordt sig känd och i det samma wärdad.

Den Lyckligaste Smak och de Dygdigaste Känslor blotta sig på et angenämt och rörande sätt i Fruns nätra skrif-art, och wita na med en intagande Behaglighet om Fruns ädla Hjerta. Då Frun lifligen affuderar ärländsla, tacksamhet, ödmjukhet och talamod. dessa så rara Dygder, hwilket hjerta skulle ej röras af en måtning, där Dygden tyckes lit som afbita sig Elef. Den, hwars böjelse förut, ej äro intagne af Dygd, skulle dock genom Fruns rörande penseldrag lifasom nödgas at blifwa hjär i Dygdens Behagligheter. Men man bör hellt känna Dygdens Sägning, för at rätt kunna sätta wärde på den Person, som wisar oss hånne i sin fulla dag.

Wärdada Frun! Se här af, huru högt jag wärderar både Frun och Des wackra Arbeten. Samma högaktning förbinder mig och, at hyja den goda tankan om Fruns Caractere, at det ej misshagar, om jag nu öfwen är upriktig nog för at i ödmjukhet framställa några århindringar wid wisfa ställen i Fruns Wäckskrift.

skrift. Jag uphäfrer mig ej til granskare; men will blott wälment underställa til Fruns egna owäldiga Jugement följande:

Om en Mans-person hade skrifwit den 1:sta och 3:de Namnerna, gjorde jag därwid den anmärkning, at skrif-arten därstädes synes något flygtig och ostadig; emedan där så nog ofta göres halt mitt i meningen, och desutom fetaliga meningars slut tycks wara nog hastigt och tvärt afbrutt: men som Fru det skrifwit, anser jag det för en följd däraf, at Fruns hjerta, då torde varit så rört, af sorgliga känslor, at Fru sunnit folagement uti at hastigt flygta från et ämne til et annat.

De gladaste känslor rörde mit hjerta då jag såg Fru tolka wår store Konungs Lof i et af sin Brev. Jag täflar med Fru och hwar trogen underfåte i upriktig wördnad för min Konung, Med all min wördnad, lägger dock Religion och Sanning mig denna Frågan i munnen: Monne man icke kommer det Himmelste Majestätet, alla Konungars Konung för nära, då man icke allenast kallar en Jordisk Konung tilbedjanswård, utan ock med Fru har til dageligt wahlspåk: Lefwe wår Himmelste GUSTAF! At kalla en Jordisk Konung Himmelst, är i sig self contradictoirt. Jag känner blott en Himmelst Konung. Han är ej endast i Sverige. Han uppfyller alt. Jag önskar ej at Han må lefwa; ty Han kan icke dö. Honom befaller mig den Helga Skrift at allena tilbedja, och jag länmar blotta männissjors tilbedjande är Wälsiska mörkret.

Jag respecerar min Konung som en Stor Människa, och ropar med lika underdånigt nit, som min wårda Fru Adelaide: Lefwe! ack! Lefwe länge, Sverige til Sällhet, wår Jordiske GUSTAF! Jordisk, icke blott därför at Han går på jorden, förtärer en förädlad jord, är af jord, och blir til jord; utan förnämligast för det Han är född at glädja jorden.

Min Gunstiga Fru! Jag tør ej göra flere förbindningar, för än jaz sått se Fruns ömde om öfwer dessa. Jag flyr därför nu til Wänskapen, min Skydds-Gudinna, som Fru afmålat med

så lifliga färgor. Swar och en som sjelf äger ömma känslor, kan ej annat än smaka den renaste förnöjelse wid genomläsandet af Fruns beskifning på Wänskap, som är så wäl träffad, med lyckliga uttryck och en delicatess, mäktig at röra det känslöfste hjerta. Så grundade omdömen, så utwald smak och så lättra känslor witna om en Säll ärfarenhet i Saken, följer af en god urfillning och et godt hjerta. Ack! hwad den är Lyckelig, som rätt får smaka wänskapens lustwa söma, och lära af en Adelaide at wara wänfast och wänskap wärdig.

Frün har så wäl skrifwit i detta ämnet, at jag har söga at tillägga; men slutar, i det jag upoffrar hela mit hjerta åt Wänskapen, den rena Wänskapen, som endast är grundad på Lärdom, Bett och Dygd: Wänskapen, Idla Själars Lott, Männslighetens Tröst, Lifwets Hugnad, den Wisas No, wärdig en Adelaide, och högaktad af den, som under Hopp om Gunstbenägit Swar, af Adelaides lyckliga Penna, framhårdar med renaste wördnad,

Min Gunstiga Frus

okände wän och sömnikaste tjenare,

Altid Ömhjertad.

Den 6 December 1772.

Adelaides swar til den wördnadswärde okände, wid namn

Altid Ömhjertad.

Glädjen, den för mit hjerta så obekanta kändslan, wärkar nu i min själ så starka rörelser, at jag är i en slags hänryckning. Ackändslan, den för mit sinne så wantiga rörelsen, uppfyller tillika med förnöjelse hela mit hjerta med de aldra angenämaste kändslor. Min lefwande graf blir mig lustig, undra ej på detta besynnerliga namnet; det är för mig alt det samma, som at säga Odemark eller Eremitage.

Jag är intet egenkär, jag äger ingen Vanitee; således är det ej der af, som min Herres bref blifwit mig så hjärtkommit, men huru

huru skulle det annat än glädja och upmuntra mig, då jag ser mina enfaldiga och ofonstlade tanckar med så mycken indulgence och ynnest uptagas? då jag märker at en man af godt hjerta, et uplyst sinne, och et ädelt Sinne gillar mit ofonstlade tanckesätt? då jag finner det ädla omödmiet, min Herre behagat gjöra om min Character, nämligen: af frukten känner man trädet, och hwaraf hjertat är fult, där om talar munnen.

De påminnelser jag fått angående min skrifart, uptager jag med lika så mycken tackfägelse som glädje: hade jag icke funnit dem; hade min Herres bref ej blifwit mig så angenämt; ty kanste jag då tagit mig anledning at twifla om min Herres upriktighet. Smicker har aldrig warit mig behageligt, och det har aldrig kunnat gjöra mig egenfjär.

Men, angående mina meningars hastiga afbrytande, måste jag berättat hwaraf det härdrer. Jag har aldrig skrifwit til den wördnadswärda Selima, utan at wara i en slags transport, och som mina första bref äro originaler til de som där stå nämnda, har jag däruti ingen ting welat ändra; utom des, när jag skrifwer i ömma ämnen, som upfylla min själ, händer merendels at tårar blanda sig med bläcket, så at jag måste gjöra distance, där någon tår faller, och aldenstund jag aldrig kan skrifwa om, hwad jag en gång lagt på papperet, nödgas jag låta det wara. Utom des, måste jag äfwen, til min ursäkt, säga, at jag aldrig lärt någon enda regle, hwarken i skrifwande eller läsande, all ting är hos mig blotta naturen, lika som de små wida blomstren i skogen, konstn har platt ingen del i det lilla omödmie jag äger. Ingen lärdom, ingen upmuntran, och ingen rådgifware i alt hwad jag skrifwit, hwilket gör, at mina bref på många ställen äro felaktige. Kan hända om mit ringa genie blifwit upodlat och upmuntrat, hade jag där af self haft större nytta, och andra mera fågnad.

Alt hwad min Herre behagadt anmärka, beträffande min uttåtelse om wår oförlifneliga Konung, finner jag aldeles riktigt; men jag måste ock häruti förklara mig.

Af alla de krafter, hwartil min själ i denna sin uffa hydda
 äro mäktige, har jag altid med de lifligaste och ännu starkaste kändslor
 älskat och förordat det Högsta Wäsendet öfwer allt ting. Det skulle
 således oroa mig, om jag i min glädje-öfwa begärdt et afgudereri, i det
 jag lämnade människor den dyrkan, som Gudi allena tillkommer.
 Orsaken, hwarsföre jag kallade wår wälsignade Konung, himmelst,
 war icke den, at jag ansåg honom för en Gudomlighet, utan
 i anseende til den änglatiska själf, som nu här på jorden, i hans
 Dyra Kropp härskar. Jag är säker, i anseende til de egenkaper,
 som min Herre i sin skrifart urwisar, at min Herre själf medgif-
 wer det Konung GUSTAF äre den Högstes Mästerstycke, och at
 man aldrig i stora dygder sedt hans like. Man kan ju grant sin-
 na, at Hans makalösa förmåner leda sin ursprung mera ifrån Hans
 Själs beskaffenhet, än ifrån et högmödiget wille; ty dess frukter äro
 mycket ofulksomlige, emot en af Gud uplyst själs affter. Jag an-
 ser således Konungen, i anledning af den stora och odödeliga själf,
 som leder alla Hans gärningar, för Himmelst, ehuru han Rege-
 rar på Jorden. Jag anser mindre Hans mänskliga warelse, än
 Hans dyrbara Själ, jag anser honom skänkt och utsedd af Himme-
 len, til sina olyckliga barns räddning på Jorden. Af, min Her-
 re! wissertligen äger GUSTAF något mera än andra människor.
 Hwad höga, starka, fina och heliga kändslor ingifwer icke hans
 ärwaro? de äro icke naturlige, han har något, Je ne fais quoi,
 de grande, & de sublime, dans son aine, som uplyster våra hjertan
 öfwer oss sjelfwa; och ingifwer dem sådana rörelser, som aldrig nå-
 got annat föremål kan inspirera: förlåt om jag är enwis (en swag-
 het, som lihörd mit hjön) och påstår at wår Konung, i betraktan-
 de af sin odödeliga och höga Själ, är Himmelst, Han regerar nu på
 Jorden, det är sant, men hwad är det? skal icke Hans själ omwän-
 da från denna Hans jordiska hydda til Himmelen, hwarsifrån hon
 äger sin ursprung? At mäta en människa efter sin jordiska art, är
 icke mycket, i jämförande emot det lif, hon efter detta har at wän-
 ta. Här i werlden är GUSTAF en stor Människa, men i den
 andra

andra werlden blir han en Simmelst Angel; och då det är en och samma själ, som nu hos honom wårkar, tycks man ej alt för mycket misbräufna sig, då man kallar den samma, redan nu, Simmelst.

At mina swaga uttryck, angående wänskapen, wunnit min Herres bifall, är mig oförtänelig tjärt. Jag måste bekänna, at mit hjerta smakar den samma i et ymnigt mått för min Herre self, ehuru Himlen wet hwem min Herre är, men icke jag; emedlertid är bygden den, jag hos alla människor wårdar, i hwad för Ejdön, och i hwad stånd hon finnes: til bewis af denna min upriktighet, lämna jag min Herre följande tankar därom:

Tu mer wår tid, til mognad hinner,
 Tu mer förstånd och dygd tar til,
 Tu mer et hjerta renhet winner,
 Tu mer det wänskap dyrka will.
 All annan fröjd ej nämnas kan,
 Hur ängslig wore största lufka?
 Ja, all ting skulle hjertat trycka,
 När det ej delas med en an.

All annan ro of något qwäljer,
 Men wänskap är, jag wet ej hwad
 Bland tusend knapt en wår man wäljer,
 Men, när det skedd, hur är man glad?
 Jag kan mig ej därom beropa,
 På annan orsak, annan lag,
 Un at wi äro två tilhopa,
 Min wån är en, den andra jag.

3 sällskap

I sällskap med en wän man wörddar,
 Man tänker högt så at det hörs,
 Med lust sin smärta man afbördar
 Uti det skjut, där man det törs.
 Han wet des finne sig ei tvingar,
 Des råd man följer tyst och nögd,
 Och tiden flyr på lätta wingar
 I största motgång med all fröjd.

Ack, wänskap! Dig bör endast frågas,
 Om Gylbne tiden warar än?
 Förutan äran alt bör wågas,
 Båd lif och lycka för en wän.
 Des fel man aldrig bör uptäcka,
 Fast man dem aldrig smickra bör,
 Et sådant band bör altid räcka,
 Eils dygden eller hjertat dörr.

Nummet tillåter nu icke at fullfölja detta dyrbara ämnet, en
 hel Volume skulle ej förslå at afmåla alt hwad jag tänker om
 denna lifwets förfriskande Spiritus; jag förbehåller mig, at, i fall
 desse rader med ynnest uptages, i nästa bref, fullfölja mina tanckar
 om wänskap, för at därigenom göra mig så mycket mera wärdig
 min Herres gynnande. Emedlertid är jag, med utmärkt högakt-
 ning, min Herres oåhända dock Constante Annè.

Adelaide.

—————
 Stockholm,
 Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet,
 hos JOH. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wän på Landet.

Fortättning om Fru Windham.

Jag war så försiktig i mit upförande, at Here Windham aldrig fick se mig utom sin Mors närvaro; jag dömdo afwen af hans Årbördor, at han hade glömt mig; men hans kärlek war som en dold eid under askan, hwilken tärde honom lika så häftigt som hemligt, och på kort tid plågade honom i den högd, at han blef dödligt sjuk. Doctorerne försökte all sin konst; men den war fruktlös; ty efter åtta dagar yrade han så starkt, at man fruktade för slag. Under hela sin sjukdom hade han ej talt om mig, förr än yran ansatte honom; hwarafr Fru Windham och jag hade slutadt, at han icke hyste någon kärlek för mig; men så snart hans hjärna blef angripen, hade han ständigt mit namn i munnen, med alla de griller, som et sådant tillstånd medförer. Doctorerne underrättade Fru Windham därom, sågandes, at om han icke skulle få se mig, wore fara om hans lif. Milady Windham stiftade straxt efter mig, och underrättade mig om Doctorernes befallning. „Jag hoppas, fortfor hon, at j ej neken min Son et besök, då hans lif deruppå beror.“

Jag swigtade ej en minut at efterkomma hannes wilja. . . .
När jag kom in, stödde han sit hufwud emot sin Mors bröst; hans ömma Mor sade til honom, då hon såg dören öpnas: „Se här min kära Son, se här är Mademoiselle Smithson,“ han bjöd til at wilja stiga upp; men som han ej hade krafter därtill, återföll han på soffan, sågandes med en öm röst och kärliga ögnkast: „J g
E
Ar

„är eder oändeligen förbunden för edert besök, Mademoiselle, besyn-
nerlig som jag ej wäntade mig den äran.“

„Jag har fått weta, swarade jag, at j welat se mig, min Her-
re. Jag efterkommer eder östundan; emedan jag icke bordt neka
eder et så ringa nöje . . . han suckade . . . sägandes, at han myc-
ket långtadt efter mig; men at han ej mindes det han talt därom,
emedan han hade beslutat tiga til döden, förr än han wille förör-
saka mig minsta misnöje.“

Härwid afbröt Fru Windham sin Sons tal, sägandes: „Tala
icke om döden, min käraste George; jag hoppas, at Himlen ej
rycker eder ur mina ömna armar, och ifrån mit af kärlek bld-
dande hjerta. . . . Jag hoppas ännu så lefwa några år med
min så högt-älskade Son. . . . Ack! min Fru, ropade Windham,
„Det är omöjligt . . . jag känner här (sade han, i det han förde
handen til hjertat) et dödeligt sår; men efter Mademoiselle Smith-
son hedrade mig med sit besök; dörr jag nögd.“

„Ack! nämna icke döden, min käraste Son, sade hans wörd-
nads-wärda Mor: utrota desse bedröfliga tanckar ur edert sinne,
och blif snart frisk, så skall min kära Elise och jag. . . . Min
Fru, sade han, i det han afbröt hannes tal, J ären alt för god;
jag wet, at den oförskylta ömhet i hysen för mig, har utgjutit dessa
ord, dem jag icke är wärdig; ack! Mademoiselle Smithson! jag
ber eder ännu en gång om förlåtelse, för det jag sist sade eder,
„då wi woro allena. . . . Wid desse orden föll han i beswinning,
och det war icke utan mycken möda man kunde återkalla honom
til lifwet. Jag kunde icke se honom i detta tillståndet, utan at
blifwa lifligt rödd; emedan jag war ursprungat til hans sjukdom:
jag stög fram at undsätta honom, i det jag ropade: „Leftwen min
kära Herre! och lef lycklig; det är jag som bör dö, då jag förör-
sakar eder plågor; lifwet är mig hådanefter til börda; ja, jag wil
tusende

„tusende gånger håldre dö, än at se eder olycklig. . . .“ Ingen af
 „eder skall dö, svarade Fru Windham, i skolen både leswa och
 „blifwa lycklige. . . . Jag skall skrifwa til min Man, och när
 „han får weta den enas dygd, och den andras kärlek, gifwer han
 „utan twiswel med glädje sit samtycke, at förena twänne hjertan,
 „som äro skapade för hwarannan.“

Inga utlätelser kunna uttrycka Herr Windhams och mina rö-
 relser, at gråta, at snyfta, at kramma hännens händer med tusende
 kyssar, och sköta dem med våra tacksamhets-tårar, det war wår
 enda wåltalighet, ehuru wi sade icke et ord . . . Wi nödgades gå
 ut; emedan wi fruktade, at denna hastiga ändring emellan sorg och
 glädje, skulle wara farlig för den sjuke.

Milady Windham skref straxt til sin Man, efter sit löfte. Hon
 upfylte brefwet med så starcke skäl, at han med möda kunde emot-
 stå dem. Emedlertid blef min kära Windhams hälsa dageligen för-
 bättrad, och jag fick ständiga prof af dens ömhet, som helt och
 hållit räddde om mit hjerta.

Enteligen nalkades den önsfede dag, på hwilken Lady Wind-
 ham bekom sin Mans swar. Han beskref den sorg hans Sons
 sjukdom förorsakade honom; sägandes, at om han varit i Ange-
 land, hade han förekommit hännens begäran . . . med et ord, han
 samtyckte til wår sålhet, försäkrandes, at han war mera nögd med
 de egenstaper hans Fru om mig hade beskrifwit, än med stora rike-
 domar utan själens förmoner . . . Til slut sade han, jag gifwer
 „dem min wålsignelse, och önskar dem den högstes wålsignelse.“

Så snart Fru Windham hade läst detta bref, kom hon til
 mig, och med et gladt utseende sade: „I skolen blifwa lycklige mina
 „barn, och jag blir den sällaste af alla Mödrar. . . . Min man
 „har gifwit sit samtycke, hwilket jag skall stadfästa, i det jag kny-
 „ter edra hjertan tillsammans.“

Herr

Herr Windham hade knapt tid at låta hånne sluta, förr än han kastade sig för hånnes fötter, fattandes i hånnes hand med häftighet, och ropade: . . . „O! den bästa, den wärdigaste af alla Mödrar! . . . Ack den önnaste af alla Fäder! . . . Wären i båda erwinerligen wälsignade för eder ömma estergifwenhet: ack! min älskanswärda Elise! måtte wi kunna förtjena denna kärleken. Ja, min wördnadswärda Mor . . . jag är säker wi skola. . . Min Elise och jag, wi skola . . . Då jag hörde mit namn, wakenade jag upp, lika som utaf en dröm, och estersöjde Herr Windhams exempel; men jag blef återhållen af hans Mor, som tryckte mig i sina armar, sägandes: „Det är nog, mit kära barn, jag är redan öfwerlygad om eder kärlek, och min egen lycksalighet förökas dageligen genom den kärlek i inbördes hyfen för hwarannan.“

Betraktelse.

Jag instämmer med desse älskande; Ropandes: O! du aldra wördnadswärdaste bland Mödrar! här lyser dygd och ädelmod i sin klaraste dag. . . . Intet underligt, at de twänne unge personerne älskade hwarannan; ty sådant sker daereligen; men at en rik och förnäm Fru lämnar en fattig Flicka til sin enda Son, för des wett och ädla sinne, det är något högt och oförlikneligit. At minstone har man sällan sedt sådane exempel i wårt land. Föräldrarne wälja af egenlyttiga affigter, för sina barn, ehuru stridande deras tankesätt äro, som de tillsammans förena. Rikedom är nu altid grunden, och sällan dygden, därföre äro ock Giftermålen like med de, som i Omwärlande Nöjen så lifligt äro afmalade.

Säljes uti Stolpes Bokläda, i Stora Ryrkobrinken, bredewid gamla Banqven, för 6 öre Remynt Nummern.

Stockholm,
Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet,
hos JOH. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Man på Landet.

Dyrbara Selima!

Som mig blifwit tillfänd en ny målning af en skön Sjal, wet jag ingen wärdigare at skänka den samma, än til den, som med Cloris har dylika ädla kändslor. Man kan med största fog kalla denna wärdige Själ-Målaren Apelles, den Nye, den Swenske Appelles. Aft! at hans skickeliga penna wille måla mera! Jag skal med första gifwa honom beskrefning om min älskanswärda Selima, och bedja honom illuminera hannes Portrait med sin wärda hand. Derest, beswärar jag honom med mine öfrige, dels wänners, dels bekantes affbildning. Huru snygge blifwa då wåre Cabinetter med räcka taster? Jag skattar mig lycklig, som därmed får bepryda mina ensaldige aret, hwilka jag kallar mit Cabinette. På et ställe i denna målning, tyckes wäl stuggan något stark; men det minskar likwäl icke Cloris skönhet: de, som äro älsfare af wackra teckningar, stå sig wäl deruppå, ehuru de, som icke känna målar-konstens art, to de finna det samma mindre förtjusande; men, hwem frågar wäl efter sådanes omdöme? En blind kan ju ej dömma om färgen.

Portrait

Åf den Räcka Cloris Makalösa Sjal.

Som stuggan kroppen, lika så följer äran dygden, hwad kan då wara billigare, än, at jag och gör min Cloris sällskap dit hannes strålar leda mig. Långt ifrån at störa hannes lugn dermed, förbjuder hannes osminkade dygd hånne någon Själf-känndom af sin målning. Min Cloris är ensam okunnig om sin ägta Söls-
II
reslagare

jeslagare, dygden, des jämna utöfning, och det stora bruk, hwartil hon använder sit sinne, har renat hannes själ från alt egit. Naturens betraktelser är hannes enda och äfwen nöjdaste tidsfördrif, och des aldraminsta alster uplifwa hannes höga känslor.

Den, hos de känslolösa af naturens dräpeligas werck, förakteliga mull-klimpen, gifwer min Cloris et så ypperligt som lärorikt ämne, at sysselsätta sina tankar med. I denne lilla samling, äro min Cloris ord, ser jag mit uphof, min warelse och min stureliga förwandling. Monne icke detta gruset, så stadigt widhängande sin Moder, Jorden, säger hon, förestafwar mig en uppbyggelig lära, at påminna mig min ringhet, och at zira mit hjerta med ödmjukhetenes täcka blomster? Jo wisseligen; det emottager utan knorr Himmelens torcka och wåta, och om de oroliga wädren stundom uplösa dessa fina granden, hwila de likwäl icke, innan de åter få hylla sig til sit wäsende; hwad bemärker detta annat, säger min Cloris, än huru oförbehållit jag bör wara öfwerlåten Förshynens nådiga hushållning, och fast stundom plågornas stormande ilar tyckas wilja sönderbryta mit bräckliga lers swaga sammansättning, bör jag likwäl icke upgifwas derunder eller tröttna af, at återfamla mig til mit ursprungliga wäsende. Af hwad ömka känslor drifwen, fullföljer min Cloris widare sin betraktelse. Jag ser, säger hon, min förgängeliga Kropps bild i detta strödda stoftet, och howet, om icke jag tillika ser den mull, som skal blandas med min egen. Ack! saliga åtancka af en wif annalkande döds osäkra ankomst! Men, fortfar hon, glad i andanom, skådar jag äfwen under tronens lydriad min Skapares allmagt, som i tidsens fullbordan skal upwäcka mit stoft, iklädt med oförgängelighetenes förklarade klädriad. Sådane betraktelser, sådane höga begrep om det skapade, närer min Cloris lif; Och, monne icke slika ädla känslor äro werckningar af själens uplysta tilhåll öfwer jorden? Hwad hemlig förjusning råder öfwer hjertat, wid åtnjutandet af hannes angenäma sällskap, hwars fina urskillning kan af de minsta tingen hämta så wigtig lärdom til själens

själens föräblände; Men min Cloris älskar ensligheten: hon dwäl-
 jes aldrig af ledsnad; ty, säger hon, en wacker bok, som underwis-
 sar mig, at tala med naturen, försätter tillika min själ i helig um-
 gångelse med Himmelen, och öfswergjuter mig med de rena och oför-
 fallskade nöjen, som intet ägg eller oro kunna åtkomma; och utom
 det är den smidiga och fina nålen, som ständigt sylosätter de snälla
 fingren, et wärdigt redskap för min Cloris nöje och stora upmärks-
 samhet. Jag glömmes aldrig, säger min Cloris, under den spitsi-
 ga nålens hwarja sting, som bereder så många tårta zirater på det
 hwita linnet, korsets spitsiga törne och genomstingande pilar, som
 öfwen stola luttra min själ, och pryda hånne med dygdens härliga
 frukter, på det hon en gång ren och obesmittad skal få utsmuckas med
 rättfärdighetenes hwita lenkläder. Hwad liknelser! hwad främmande
 språk för werlden! Kan, utan sinnenas hänrykning, så rörande uttryck
 höras af mänsklig mun! men det är min Cloris likt. Hännens
 ädla själ, upföld med stora gåfwor, kan icke meddela annat än ri-
 ka frukter. Hännens ogemena inbildnings kraft häftar wid allt, men
 studsar wid intet. Min Cloris föraktar wäl ingen, eller kan för-
 akta någon, ty hon omfattar alla människor med odelad kärlek;
 emedan hon känner sin egen blod rinna i hela menstigheten, men
 werldenes sällskap är retande och förledande, och de wisaste förråda
 sig i deras wahl deraf, äro min Cloris tankar. Förer hånne
 någon gång wänskapens förbindelse i större sällskap, lämnar hon
 aldrig, ty hon har blifwit warse tidens mångfaldiga ohyggeliga
 skepnader, sina begge ögon på en gång til den högfärdiga och flät-
 tjesfulla werldens prunkande synner; ty, säger hon, det ena ögat må-
 ste stadigt wara fästadt på det sanfkyldiga waraktiga, med hjertats
 renaste upfat och böjelse bewäpnadt, at draga det andra ur werl-
 denes försäteliga och smickrande giller; Och si! i denna stora kon-
 sten ligger hännens wapn fördolde, at öfswerwinna sig sielf, och at
 oasbrutit följa dygdens jämnna wäg. Beundrans wärda Cloris!
 Ack! at du hade många dina likar! O! at man, efter mödosam
 sökning, funne dit mönster!

Medan

Medan jag nu affskildrar min Cloris, bde jag, under det biliga förakt, hon byter för all slags flygtig musiqve och utsväfvande sänger, som aldrig utan råttmätigt misshag så ostära hennes bron, icke förglömma, at, til hennes ära, wisa et afstyck, fast ofullkomligt, af de wördnadswarda känslor, hennes stadade smak erfar i den andeliga musiqven, fast det ädla företräde, hon lämnadt werckeligheter, icke tilstade hånne tid, at sielf lära sig dens utdfning. Man kan icke utan innerlig förnöjelse se de öma känslor, som sprida sig öfwer min Cloris ansigte, när hon hör Harpans sakta drillande toner instämma med et andäktigt Halleluja. Man märker med wördnad en helig rysning öfwer swinna alla hennes känslor, då hon förenar med harpans förtjusande ljud et Trefaldigt Helig. De sänkande och uphöjande strängarnas lustiga toner, framlockade af den konstiga Mästarens warlsamma finger, med det läckra örats tilhjelp, synes gjöra hennes wackra hy likasom hwälfwande, och blodet, som fördubblar sin rörelse i alla hennes ädror, tyckes beströ hennes anlete med en lefwande färg, hwaruti kan låsas det helgade nit för Herrans lof, som uplägar hennes hjerta, när harpans wäsklingande, Loffsjunger Herranom, beswaras med et wördnadsfult Echo af hennes nöjda läppar. Sådant synslofrite tidsfördrif, förknippadt med Gudomens ära, får stundom roa min Cloris: det är ock det enda, utom boken, som förmår slita min Cloris idoga händer, at hwila från sina sysslor. Ödm af denne måtning, om min Cloris icke är wärdig, at föreställa et lysande Exempel för sit Kjon, och, om Hon icke förtjenar Sin Arestod.

Säljes uti Stolpes Bokläda, i Stora Kyrkobrinken, bredewid gamla Banqven, för 6 öre R:mynt Nummern.

S E D E R H O L D E N,
Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet,
hos JOHAN ARVID CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruentimer i Stockholm
til en Wän på Landet.

Stockholm d. 11 Decemb. 1772.

Wördnadswärda Adelaide!

Sar äran aflägga min wördnadsfulla Tacksägelse för Fruns Ginstbenägna Swar å mit förra Bref: Et Swar, i anseende til det utmärkta förtroende och synnerliga wälwilla jag däri röner til min fördel, väcker hos mig den lifligaste ärfkänsla, och fördublar, om nöjeligt wore, min högaktning för den Respectabla Adelaide.

Gynnad med et skyndsamt Swar af Adelaides wördada pen-
na, känner jag däremot nogsamit min förbindelse. Fruen har på
et sig hedrande sätt, enligt min förmodan, med wälbehag anse-
de anmärkningar jag i största wälmening wägade göra i mit för-
ra Bref, och därmed har Fruen fullkomligen stadfäst det begrep,
jag gjorde mig om Fruns Caractère, som Ulkarinna af owäld och
upriktighet. Det ger mig ock anledning, at framgent med samma
fria upriktighet så yttra mina tankar.

Den första anmärkningen om några meningars hastiga afbry-
tande, hafwa wi redan kommit ifrån. O! at man så wist wore
från den sednare! Skada likwäl, at så många tårar fått afbryta
Fruns wackra meningar. Wätte jag aldrig i Fruns Brefwer fin-
na distanee för annat, än glädje-tårar; men ewigt där sakna sorg-
liga tårebilder, som swarare gifwa mig smärta, än blifwa föremål
för min Critique!

Fruen billigar min anmärkning öfwer Fruns utlåtelse, om wår
Nådige Konung. Det sågnar mig, och ger mig det angenäma
hopp, at Fruen äfwen torde finna skäligit, hwad jag nu wid Fruns
Förklaring i ämnet tänker anföra.

Ämnet är både stort och ömtåligt. Det wil icke hjelpa. Jag
skrifwer ändå. Samningen är störst för mit hjerta. Hon bör
prevalidera. Hon allena bör tala.

X

Jag

Jag medger wist, min Fru, at Konung GUSTAF är den Höghets Mästerstycke: men jag tycker det är för litet sagt om en Konung; ty det samma kan äfwen sägas om Fruen. Människan i allmänhet, betraktad som Guds ädlaste Creatur, är Skaparens Mästerstycke. Fruen Själ, begäfwad med wett och dygd til Själens, samt wälskapad och utan löte til Kroppen, utgör en så konstig byggnad, at Fruen ej kan utgrunda sin egen warelse: Bewis, at Fruen är et Mästerstycke af Allmaktens Hand, hwars stora wärk et inkränkt människo = snille ej förmår begripa. Det bewisar ock huru litet wi nå til Himla, medan wi äro här i dödligheten. Huru swag och ofullkomlig måtte icke wår Kundskap och insigt wara i Himmelska ting, då wi icke ens rätt kunna begripa oss sjelfwa? En omständighet, hwari dock Konungar, med det öfriga människo = släktet dela lika lott.

Fruen anser Konungen för Zimmelst, i anledning af den stora och odddeliga Själ, som leder alla Hans gjerningar. Men, min Gunstiga Fru! Hwi föreställer Fruen wår Konung liksom skild från Sin jordiska del, utom hwilken Han ej mera är wår Konung. När Fruen wil förnöja oss med en fullständig idé om wår Store Konung, wore icke det då bäst at betrakta Honom i hela sin mänskliga warelse utan någon dels afföndring. Min Fru! Uteslut ej Kroppen, fast han är jordisk; ty det wore at betaga oss idéen om Konungens Corporliga nöjen, och den nytta Hans undersätare äfwen af Hans outtrötteliga Kropps möda hafwa at förwänta.

Då Fruen nämner den Himmelske GUSTAF, betyder ju GUSTAF ofelbart wår dyre Konungs hela Person, både til Kropp och själ: Huru kan då den exception äga rum, at Fruen med ordet Zimmelst blott haft affeende på Konungens Höga Själ?

At Fruen säger: „Konungen har något (Je ne fais quoi, de „grande, & de sublime dans son aire) man wet icke hwad för „stort och högt i sin upsyn, som uplyfter våra hjertan öfwer „oss sjelfwa, och ingifwer känslor som icke äro naturlige“ det är en lysande expressiön, men hörer ej hit til Saken; så framt icke Fruen wil påstå, at wår dyre Konungs anlete utwisar något Gudomligt och Zimmelst. Frågan oss emellan består ju däri: Om De:
den

den, Tilbedjanswård och Zimmelst, Funna, utan at komma Guds Höghet för nära, lämpas på någon annan Konung, än Simlarnas Monarch, som är tillika Prophet och Öfwersta Präst; och därföre hörer ej heller hit, de eljest wackra orden Fru behagat anföra, nämligen: at man aldrig i stora dygder sedt Konung GUSTAFS like. Wäl sagt, min Fru; men då blir ej heller Dess Herr Fader, Glorwürdigst i äminnelle, Konung ADOLPH FRIEDRICH; Hans like i stora dygder. War god, min Fru, och hjelp detta så til rätta, at ADOLPHS ära ej må fördunklas, då GUSTAFS dygder lysa i sin rätta dag.

För at ändrestgen få bruka det ordet Zimmelst, återopar Fru sig, at Konungens odödeliga Sjal skal omwända från sin jordiska hydda til Himmelten. När det skedd, gäller detta skälet, min Fru; men nu medan vår Nådige Konung än lefwer, är det otillräckligt. Nu är det billigast at nämna Honom, ej efter sit tillkommande; utan närwarande tilstånd: äfwen som man ej seck kalla Hans Majt för Konung, då Han war Kron-Prins. Hwar och en bör nämnas efter det han är för närwarande tid. Ex. gr. Jag supponerar möjeligheten, at Fru med tiden kunde blifwa Grefwinna; men om jag nu redan skulle kalla Frun därföre, tror jag säkert, at Fruen ej skulle gilla min oförsigtighet.

Jag har det goda hopp, at äfwen Fruns odödeliga Sjal, när Försynen behagar, blir räknad ibland Simlens Inwånare; men om jag därföre skulle nu dedicera mit Bref til den Zimmelste Adelaide, tror jag Fruen skulle det ej acceptera.

Wi kalla Guds Son en Zimmelst Konung. Om wi nu kalla Konung GUSTAF det samma, hwar blir då skinnaden i Caraktär? Wi kalla vår Store Konung, med mycket skäl, vår Fader; men skulle wi säga: vår Zimmelste Fader, det wore at gifwa honom den Tiul, som Gudi allena tillkommer. Af alt detta, torde Fruen således finna at det ordet Zimmelst ej är så aldeles wäl afpassat; churu det witnar om et wälmående hierta.

Jag utber mig det nöjet, at Fruen fortfar med at affildra Wänskap, et ämne för mig så mycket mera interellant, som Fruns godhet loswat mig den förmån at därpå få njuta et ymnigt mått,

hwaremot jag bde betyga min skyldiga tacksamhet och wördnadsfullaste ärkändsla.

Frun Kristwer lyckliga Bers: En böjelse, en gåfwa hos Frun, den jag så mycket högre värderar, som jag sjelf är älskare af Poësie. Jag finner ock den närmaste likhet emellan Fruns och mit tankesätt i wänskap och ömna Saker. Fruns både tankar och uttryck äro mina egna. Låt oss då samfåldt sjunga wänskapens dyra Lof:

Du dyra Mann, som jorden gläder,
Du mänsklighetens lifswa tröst!
Til lands och sjös, i By och Städer,
Du dyrkad blir af trogna Bröst:
Ack, Wänskap! det är just Dit namn,
Som jag wil ömt och heligt wörda:
Om jag ej får Dit nöje skörda,
Så låt mig dö uti Din famn.

Mit lif då blir den tyngsta börda
När Wänskaps Sötna från mig flyr:
Får jag ej Wänskaps-Lagen wörda,
Jag alla andra nöjen fryr:
En fåfång lust jag aldrig tål,
Som blott de yttre Sinnen mättar;
Ty endast Wänskap hjertat lättar,
Och blir mit Sälla Föremål.

Ännu en liten strophe om Wänskap, Wittra Adelaide. Fruns Exempel har upmuntrat mig at skrifwa Bers i samma ämne.

Ack, Wänskap! Du mit Lif, min Skat, min Skyds-Gudinna!
Låt mig en dyrbar Wän i selswa öknen finna,
At Sinnets må få lugn uti en önskad hamn:
Du gör min Själ förnöjd, en Himla-wällust skänker,
Jag suakar Lifwers Frögd, mit ömna hjerta sänker
I Wänskaps Guda Famn.

Eter Frun har smäl för Skalde-konsten, will jag til slut ock gjöra försök, at med så ord tolka mina känslor på Fransk vers:

Mes

Mes Sentimens.

Ce n'est qu' à l'Amitié,
 A l'Honneur, la sagesse,
 Et à la Verité,
 A présent & sans cesse,
 Que j'offre tout mon coeur:
 Et je me crois Heureux
 En goutant la Douceur
 Des Plaisirs Vertueux.

Detta Bref, dessa Verser, mig self, alt recommenderar jag
 til Eruns gunstbendagna omdöme, och lesiver

Dygådla Eruns

okände vän och ödmjukaste tjänare,

Altid Ömhjertad.

Stockholm d. 13 December 1772.

Adelaides Svar til Altid Ömhjertad.

Min gunstige Herre!

Nå, nå, sakta sakta, min Herre, Adelaide har fått tusende myr-
 ror i hufvudet, hon wet intet huru hon skal förklara sig.
 På den ena sidan har min Herre aldeles rätt, så at man icke kan
 fullkasta det, och på den andra, tycker jag mig äfven hafwa rätt,
 det är odrägligt at taga sina ord tillbaka, och jag skulle aldrig för-
 låta mig den Lacherée, at hafwa sagt något om min Konung, som
 jag icke kunde förswara.

Jag tror tillvål at stridigheten emellan oss består där uti, at
 min Herre tagit det ordet *Simmelsk* i en annan betydelse, än jag
 mente det: men jag vågar icke vidare förklara mig, af fruktan
 at komma ur affan och i elden: emedlertid, när jag tänker efter,

hade jag swårt wid at finna något wärdigare namn för vår Konung. Hade jag sagt Nådige, så war det aldeles för ringa, i anseende til det misbruk, som nu sker med det ordet Nädig, man kallar ju måst alla privata Fruar och Flickor Nädiga, då den Äre-Titulen, utom Gud, endast tillhör Kongliga Personer. Männe man ej kommer både det Himmelska och Jordiska Majestätet för nära, och gör inbrott i deras rättigheter, då man kallar undersätare Nådige: De äro såsom undersätare lika, fast den ene har högre sylla än den andre, och jag undrar hwad Näd den ene medborgaren kan bewisa den andre. Låt mig weta min Herre, om jag ej har rätt i denna betraktelsen, och om man icke borde utrota det ohyggeliga misbruk af Nädia, och endast lämna det för Konunga-Huser: Om det sker, skal jag aldrig säga Himmelske GUSTAF, utan min Nådige, min Allfeligste, min Store Konung! Den Patriotiske Konungen.

At säga, det war store Konung är den Högstes Mästerstycke, är för litet (säger min Herre) och at kalla honom Himmelsk är för mycket, må jag då icke wara brydd; hwilket är lagom? At kalla honom Nädig, är för litet, (säger jag) i anledning af det misbruk, som sker af det namnet ibland undersätare. Hwad Kropps bygnaden angår, ser man, i en fluga och den ringaste ört, lika så obegripeliga ting som i sielfwa solen, och i huru människan i den Heliga Skrift kallas Guds Mästerstycke, finner jag, at meningen warit i anseende til själen, som war Helig. Men at alla människor äro Mästerstycken, det kan jag ej begripa, besynnerligen de, som igenom swarta och nedriga tankefätt gjort sig långt sämre än de wildaste djur.

Min Herre, hwad betyder det, at Konungar kallas Gudar på jorden?

Huru kunde jag utsluta Konungens Kropp ifrån själen, då jag sade, at han äger någon ting stort och högt i sin upsyn, som uplyfter våra hjertan med de aldraljustiaaste kändslor? Själens lysar ju i hans ögon, i hans tal, i hans åtbördor, och i alla hans gärningar, lika som et brinnande Ljus i en klar lycka. Lika så lysande, som min Herre säger at expression war, lika så sansfärdig påstå

påstår jag at han är, mit hjerta känner det, min själ tänker det, och min hand bekräftar det.

Det blir mig intet swårt at hjelpa den saken til rätta, at då jag kallar Konung GUSTAF oförlifnelig, talar jag om Lewwande och nu Regerande Konungar, och icke om de afledne, hvilka redan äro så mycket öfwer Konungen, som han nu är öfwer Kron-Prins; desutom säger et gammalt ordspråk: at den enas beröm är adrig den andras last. Om så wore, at Konung GUSTAFS låf fördunklade fordne Konungars äreminne, så hade jag ju, med lika skäl, förmodat Davids ära, såsom den nitfullaste för Guds låf, Salomons, såsom den wisaste, Josias, såsom den Gudfruktigaste, Cesar och Alexander, såsom de tappreste. Frågan war ju om en lefwande, och icke en död Konung. Jag skal låta rätta mig, så snart min Herre, som mera låst än jag, wil säga mig, i hwad werldenes del, och hwad det Rike heter, som äger en Konung, hvilken kan jemföras med vår Monark; så mycket mindre lärer det kunna ske, som vår Allfelig Konung äger tillsammans alla de dygder, hvilka utgjorde de uprepade Konungar store, hwar för sig.

Jag skrattar, då min Herre supponerar, det jag kunde bli Grefwinna; emedan det war den aldra orimligaste supposition i werlden, icke derföre at jag räknar den hedren så stor, ej eller önskar den samma; utan derföre, at jag platt intet wärde sätter på höga stånd, som äro tome af höga stigar; Om de förnämne wiste, huru litet et uplyst wett wördar deras höghet, då den ej är förknippad med dygder, som swara däremot, tror jag de icke så mycket skulle förakta andra, som äro ringare än de; hwilket nu sker. Men om min Herre hade supponerat, at jag med tiden kunde blifwa en Madame de Maintenon, då hade jag blifwit högeligen flatterad; ingen ting på jorden skulle smickra min äregerighet mer än det, dock med den skidnad, at hon blef Konungens i Frankrikes Fru, och jag skulle wara den sällaste på jorden, om jag allenast finge et Nådigt ögnkast af Swea Konung.

Detta höga ämne har blifwit widlöftigare, än jag förestälte mig. Låt om öf uphöra at mera ordwäppla om det ordet Simmelst, oför

oförlitnelig och tilbedjanswård. Jag lämnar min Herre rätt i wissa meningar; men lämna mig tillbaka Justice i somliga.

Jag begick et fel i mit sista bref, då jag ej gaf til känna, at Bersarne om wänskapen, ej af mig woro författade; jag menar von Dalin är Auctor til dem, de äro tilförene tryckte i hans samling; jag har fått dem af et Fruntimmer, hwilket jag, för des stora och rara förmåner, upriktigt högaktar.

Rummet tillåter mig ej denna gången fullfölja ämnet om wänskap. Min Herres Bersar woro i mit tycke förträffelige, (*) och ehuru jag sjelf icke kan skrifwa Bers, wägar jag likwäl upprepa de tankar, som, wid genomläsandet af min Herres Franska Bers föll mig in:

Mes Sentimens.

A Dieu, & à L'honneur
A L'amitié, & la sagesse
J'ai offert mon foible coeur
J'en ai bapit la tristesse
Loin du monde & ses plaisirs
Je goûte une Joie parfaite
Exempte de crimineles desirs
J'ai tout ce que je souhaite.

Enfin, monsieur, accordés moi l'honneur & la continuation de votre correspondance, & soyés persuadés que je suis avec une Estime sincere votre inconue & *Constante Amie.*

Adelaide.

(*) Jag aflägger, både på egne och almänhetens wagnar, den upriktigaste tacksägelse för des meddelande.

Säljes uti Stolpes Bokläda, i Stora Kyrkobrinken, bredwid gamla Banqven, för 6 öre R:mynt Nummern.

Stockholm,

Tryckt i Kongl. Finnska Boktryckeriet,
hos JOH. A. CARLBOHM, 1772.

Bref ifrån et Fruntimer i Stockholm til en Wån på Landet.

Adelaide til Altid Ömhjertad.
Min Herre!

D vifen på min Herres namn är så läckande at adressera mi-
na bref til Eder, at jag nu, då jag ärnar fullfölja ämnet
om wånskap, tyckt det wara lämpeligast at lämna dem til den
Ömhjertad, en Altid Ömhjertad, som är det ständigt, och icke
af wissa påkommande nöcker. En okänd Ömhjertad, som icke
är Din för min Person, utan för mit tänkesätt, en Herre, den jag
aldrig sedt; och icke tror min ringa warelse wara känd. Til den-
ne Ömhjertade obekante förtroer jag nu et bref, om wånskap,
som jag hållit ganska dyrbart, och som jag icke mins om jag wist
til någon. Et bref, hwilket jag tusende gånger kyst, och wattenat
med ömna wånskaps tårar. Hade jag wetat, hwarest man fun-
de så bref til min Herre, hade jag aldrig lämnat det så almlant,
emedan endast wissa höga och ömna själar förstå sig uppå denna
slags skrif-art. Detta Swånkska bref är swar på et mit, som war
Fransiskt, och, som det samma med Person är begrafwit, kan jag
icke meddela det, aldenstund jag aldrig skrifwer i Concept.

Herdinnan i Nordens
Bref,

til

Herdinnan i Ahl-Lunden.

Lugnet den, 8 Mars 1763.

Nu kan jag ej längre wara främmande hwarken i språk, el-
ler tanckar; Den lyckan, at finna en wån, och en wån af mit
Ö

Öjon,

Hjón, är så ny, så stor, och så sälsynt, at jag måste bruka eget språk, för at tala hjertats språk.

Tack min dyrbara wån, för det sista kåra brefwet, som jag icke förr fått beswara; ty jag har varit sjuk, illa sjuk. Ännu är hwarcken kropp eller sinnet i ordning, och jag twiflar det nånsin sker. (Ack! hon hade ganska rätt; ty om Sommaren derpå war denna Sweriges Uranie död; min saknad uphöe icke förr än med mit lif.) Hwad tycker min wån, at hånnes Herdinna, som hon hedrar med så mycket beröm, som hon tror wara så fullkomlig, är så swag, så liten, så ömrålig, at hon blir röd, blir sjuk, ja, ledsen wid andra och sig sjelf? Är icke det en skön Philosophie? Hwärt taga nu alla de gläntande förmåner wägen, som min wårda wån tillagt sin Nya wån? Jag måste fördenksfull göra mig rätt känd, jag måste betaga min ömma wån den behageliga och tillika be-
drågeliga tånkan, at den Person, hon skänkt sin menlösa och rena wånskap, är ingen ting mindre än den samma wårdig. Då får min wån uthårda et prof, hwar med icke en ibland tusende står ut, nemligen: at kunna älska sin wån med des fel. Tänk efter beklagar at des bästa åkrar icke äro aldeles frie från ogräs där och hwar, jag wåds hon då tänker om den, som om wänner.

Hvem skall wäl hwetet rycka opp

För några ogräs man där skådar?

Hvem hugger Cedern från sin topp

För det en wisen gren widlådar?

Likfå en wån, man icke bör

Blott för et swaghets fel söustjuta,

Rätt wånskap kan man aldrig sluta,

Och näpplig när man en gång dör.

För sanningens skull bör jag dock icke dölja, at alla mina fet
 hafwa sit ursprung af det, som äfwen utgör mina små egenheter;
 trop de sensibilité, trop de délicatesse, trop de chaleur! dans mes
 réflexions. Le moyen d'être Poëte sans cela? Mais hélas, c'est
 toujours de trop! Detta företalet har endast til ändamål, at be-
 wisa, det andras oförrätter har förorsakat mig en dödlig sjukdom,
 och gjort mig så ledsen wid lifwet, at jag knapt finner något som
 kan lindra för mig le Malheur d'être.

Skrif mig til min utfärade, min oförlifneliga wän! sägna,
 trösta mig, med sina utvalda tankear. Tro säkert, at om något
 hjerta är tjenligt för wänskap, så är det mitt, jag wägar säga, det
 är icke wanligt. Det måste ju wara godt; för wänskap, när
 andras oracksamhet, falskhet och ostadighet ej ännu hunnit gjöra
 det kallt. . . . . Aef! . . . . ännu . . . . ännu fallar . . . . fallar det
 Wänskap för sit högsta, ja aldra högsta goda . . . . (föråt mi-
 na tårar min wän . . . jag ser icke hwad . . . jag skrifer) . . .
 men mit hjerta är grantaga och ömt. . . . . Aef! obefkrifwelig ömt.

Säg mig upriktigt i nästa bref, hwad min wän tycker om
 sin nya wän. Detta är allenast en Ebauche, när Portraiter blie
 färdigt, måste det antingen blifwa wackrare eller fulare: båda de-
 lar äro möjelige. Är det icke brukligt i kärlek och wänskap, at
 skänka sit Portrait? Nu wäntar jag min wäns tillbaka. Tro,
 at jag tänker wärdigt, ömt, och med högsta ärfkändsla, så länge
 jag förmår tråka i werlden.

Madame

votre très-humble servante & très-fidèle Amie,

Uranie.

Min Herre finner noggsamt härutaf, at Herdinnan bebrade
 mig med sin wänskap, af lymphatie; emedan jag tänkte lika med
 hånne. . . . . Jag lånar nu hånnes ord, för at tolka mina tankar
 til Eder, trösta mig; ty jag behöfwer det.

Lycka

Lycka til en god Jul-Helg, min Herre! På nya året torde
wi råkas, om wi lefwde; men tyck icke illa wara, då jag är
ömtålig, at jag önskar, det jag nu för sista gången

fa:

sta:

de

min

pen:

na.

Stockholm den 18 December 1771.

Adelaide.

* * * * *

Kundgörelser.

Desse Bref, under Titul: *Brefswåpling emellan Adelaide och några Witttra Snille i Omwårlande Amnen*, utkomma straxt wid nya årets början, 3:ne Nummer i hwarje wecka, näml. Tisdagar, Torso. och Lörd., och säljes uti Stolpes Boklåda, i Stora Kyrkobrinken, bredewid gamla Banqven, för 6 öre Remynt Nummern. För mera beqwänlighets skull, kan äfwen därstädes fås prænumeration på 24 Num. häraf, emot 4 Dal. 16 ö. Remynt.

I förenämde Boklåda finnes: J. J. Rambacks härliga *Be- traktelser öfwer Christi Lidande*, 2:ne Delar, å 25 Dal. *Anecdo- ter om namnkunnige och märkwärdige Swenske Män*, Första Ban- det, å 6 Dal 12 öre. *Franks Gudeliga Lefnads-Reglor*, å 1 Dal. 16 öre. *Tornæi Beskrifning om Tornå och Kemi Lappmarker*, å 1 Dal. 16 öre. *Omwårlande Nöjen*, Första och Andra Styck- ket, å 6 Dal. En nyttig och tydlig *Anwising i Finnska och Swenska Språket* &c. å 12 öre. En *Mans Lefwernes Lopp*, som warit en *Martyr för Sanningens skull*, å 12 öre. Desse exemplar finnas äfwen til köps hos Boktryckaren Carlbohm, som bor wid Regeringsgatan uti Spetsens backe.

* * * * *

Stockholm,

Tryckt i Kongl. Finnska Boktryckeriet,
hos JOH. ARV. CARLBOHM, 1772.